

**Talsu novada pašvaldības līdzdalības
izvērtējums kapitālsabiedrībās**

SIA “TALSU ŪDENS”

© SIA CSE COE 2025. Visas tiesības aizsargātas.

Izvērtējumu sagatavojuši:

Zigmunds Brūvers

Dace Krupenko

Kontaktpersona:

Zigmunds Brūvers

SIA "CSE COE"

Kuģu iela 26-33, Rīga, LV-1048

Tālrunis: + 371 2 9214184

E-pasts: zigmunds.bruvers@csecoe.com

Tirdzniecības zīmes:

Visas tekstā izmantotās tirdzniecības zīmes pieder to īpašniekiem un ir izmantotas tikai kā atsauces.

Izmantotie saīsinājumi

Saīsinājums	Skaidrojums
AS	Akciju sabiedrība
DKS	Decentralizētā kanalizācijas sistēma
ES	Eiropas Savienība
EUR	Eiro
km	Kilometrs
KP	Konkurences padome
KSS	Kanalizācijas sūkņu stacija
LPS	Biedrība "Latvijas Pašvaldību savienība"
LR	Latvijas Republika
LTRK	Biedrība "Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera"
LŪKA	Biedrība "Latvijas Ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācija"
m	Metrs
m ³	Kubikmetrs
NACE	ES Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārta
N/A	Informācija nav pieejama, nav attiecināma
ROE	Kapitāla atdeve (no angļu val. <i>Return on Equity</i>)
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SPRK	Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija
TNP	Talsu novada pašvaldība
TŪ	SIA "TALSU ŪDENS"
VPIL	Valsts pārvaldes iekārtas likums
ŪAS	Ūdens apgādes sistēma
ŪKSP	Ūdensvada un kanalizācijas saimniecības pārvalde
UR	Uzņēmumu reģistrs

Iekļautās tabulas

Tabula 1. TŪ ieņēmumi no pamatdarbības (2020. - 2024. gads)	12
Tabula 2. TŪ pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi (2020. - 2024. gads)	13
Tabula 3. SPRK apstiprinātie ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifi (spēkā uz 31.07.2025.)	18
Tabula 4. TŪ darbības rezultāti (2020. - 2024. gads)	24
Tabula 5. TŪ darbības finanšu analīze (periods 2020. - 2024. gads)	25
Tabula 6. Pašvaldības ieguldījumi TŪ pamatkapitālā 2020. - 2024. gadā	26
Tabula 7. TŪ un pievienoto kapitālsabiedrību īstenotie ES struktūrfondu līdzfinansētie projekti 2014. - 2020. gada plānošanas periodā	27
Tabula 8. TŪ investīciju plāns 2025. gadam	27
Tabula 9. TŪ ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas nodošanas privātajam sektoram riski	29

Iekļautie attēli

Attēls 1. TŪ organizatoriskā struktūra	8
Attēls 2. SPRK dati par TŪ	9
Attēls 3. Talsu novada administratīvās teritorijas teritoriālais iedalījums	14
Attēls 4. Centralizēto ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēji Talsu novadā un apkārtējos novados ..	18
Attēls 5. Ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju Kurzemē izmaksu sadalījums pa pozīcijām	20
Attēls 6. Ierīkoto un atjaunoto inženiertīklu īpatsvars ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju teritorijās	20

SATURS

1.	Kapitālsabiedrības darbība.....	6
1.1.	Pamatdarbība un papildu pakalpojumi	6
1.2.	Pakalpojumu saņēmēji un to ieguvumi	12
2.	Tirgus raksturojums	17
2.1.	Tirgus situācijas apraksts un konkurences aspekti ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu sniegšanā	17
3.	Kapitālsabiedrības darbības finansējums	24
4.	Iespējamie riski pakalpojumu nodošanai privātajam sektoram	29
5.	Kopsavilkums	30
5.1.	Atbilstība VPIL un Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumam	30
5.2.	Turpmākais kapitālsabiedrības statuss (rekomendācijas).....	32

1. KAPITĀLSABIEDRĪBAS DARBĪBA

1.1. Pamatdarbība un papildu pakalpojumi

Galvenie secinājumi

- **SIA "TALSU ŪDENS"**, reģ. nr. 49003000076, UR ir reģistrēta 23.04.1991., taču par tās pirmsākumu var uzskatīt jau no 20. gadsimta vidus darbojošos Komunālo uzņēmumu kombinātu. Uzņēmuma nosaukuma maiņa uz SIA "TALSU ŪDENS" tika reģistrēta 28.01.2011.
- TŪ kapitāldaļu turētājs un vienīgais **dalībnieks ir Talsu novada pašvaldība**, kam **pieder 100%** no pamatkapitāla.
- Atsevišķi TŪ statūtos iekļautie komercdarbības veidi ir saistīti ar **TŪ iekšējām vajadzībām**. Faktiskie **TŪ komercdarbības veidi** (NACE 2. red. klasifikācija) ir: a) ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde (36.00); b) notekūdeņu savākšana un attīrīšana (37.00).
- TŪ ir reģistrēta **SPRK ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju reģistrā** ar reģistrācijas Nr. U10124.
- TŪ un TNP ir noslēgusi **06.05.2022. Līgumu Nr. TNPCA/22/9-23/197/PAKL** par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu.
- TŪ un TNP ir noslēgusi **30.12.2022. Līgumu Nr. TNPCA/23/9-23/10/PAKL** par lietus notekūdeņu sistēmas uzturēšanu Talsu pilsētā 2023.-2025. gadā.
- TŪ un TNP ir noslēgusi **05.09.2024. Pakalpojuma līgumu Nr. TNPCP/24/9-23/388/L** par hidrantu uzturēšanu SIA "Talsu ūdens" apkalpes zonā.
- TŪ un TNP ir noslēgusi **21.08.2019. līguma Nr. 9-23/271/2019 pārjaunojuma līgumu** par DKS reģistra izveidošanu un uzturēšanu.
- TŪ sniegtie papildu pakalpojumi **nav uzskatāmi** par TŪ **pamatdarbības nozīmīgu sastāvdaļu**, un šādu maksas pakalpojumu sniegšanas mērķis ir lietderīgi un saimnieciski izmantot TŪ rīcībā esošos resursus, kas nepieciešami TŪ pamatdarbības nodrošināšanai.
- TŪ sniegtie **asenizācijas pakalpojumi ir cieši saistīti ar ūdenssaimniecības pakalpojumiem**, proti, notekūdeņu savākšanu un notekūdeņu attīrīšanu.

Dibināšana un darbības stratēģija

SIA "TALSU ŪDENS" (turpmāk tekstā – TŪ), reģ. nr. 49003000076, UR ir reģistrēta 23.04.1991., taču par tās pirmsākumu var uzskatīt jau no 20. gadsimta vidus darbojošos Komunālo uzņēmumu kombinātu, kurā viena no darbības nozarēm bija arī ūdenssaimniecības uzturēšana Talsu pilsētā. 1985. gadā tika izveidots patstāvīgs ūdens apgādes un kanalizācijas uzņēmums ŪKSP. 1994. gadā ŪKSP tika sadalīts – izveidojās SIA "Avots", kas nodarbojās ar Pastendes notekūdeņu apsaimniekošanas iekārtu uzturēšanu, bet ūdensapgādes un kanalizācijas nozari pievienoja SIA "Talsu BIO-Enerģija". No 2008. gada marta ūdensapgādes un kanalizācijas būves un tīkli nonāca SIA "Talsu namu pārvalde" pārziņā. 2010. gadā tika veikta SIA "Talsu namu pārvalde" reorganizācija, sabiedrībā atstājot tikai pamatlīdzekļus, kas ir nepieciešami ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanai. Savukārt, 2011. gada 28. janvārī tika reģistrēta uzņēmuma nosaukuma maiņa uz SIA "TALSU ŪDENS".

Laikā no 2014. gada līdz šim brīdim Talsu novada pašvaldība ir īstenojusi stratēģisku lēmumu - apvienot Talsu novadā vēsturiski izveidojušos un strādājošos atsevišķus pašvaldības ūdenssaimniecības nozares uzņēmumus vienā kapitālsabiedrībā.

2014. gadā tika veikta TŪ reorganizācija, pievienojot SIA "Stendes nami" un SIA "Siltumiņš", kas sniedza ūdenssaimniecības pakalpojumus Lībagu pagastā un Stendes pilsētā. No 2016. gada TŪ pārņēma autonomas ūdenssaimniecības sistēmas Rocežos, Sārcenē un Laidzes ciemā Laidzes pagastā. Vēlāk TŪ pakalpojuma sniegšanas zonā iekļāva arī Valdemārpils, Lubes, Valdgales un

Pastendes teritorijas, Īves pagastu, Sabiles pilsētu un Abavas pagastu, Strazdes pagastu un Virbu pagastu, Ģibuļu pagasta Spāres ciemu, Balgales, Laucienes un Ķūļciema pagasta ūdenssaimniecības sistēmas.

2024. gadā reorganizācijas ceļā pie TŪ tika pievienoti SIA "Ziemeļkurzeme", SIA "KOLKAS ŪDENS", SIA "MĒRSRAGA ŪDENS", bet 2025. gadā SIA "Rojas DzKU" daļa, kas nodrošināja ūdenssaimniecības pakalpojumus Rojas pagastā.

TŪ vidēja termiņa darbības stratēģijā 2023.-2025. gadam¹ ir noteikta kapitālsabiedrības misija, vīzija un stratēģiskie mērķi:

Misija – Nodrošināt kvalitatīvus, klientu vajadzībām atbilstošus, nepārtrauktus un videi draudzīgus ūdenssaimniecības pakalpojumus, veicinot Talsu ūdens ilgtspējīgu attīstību.

Vīzija – Kvalitatīvu ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamība Talsu novada iedzīvotājiem Talsu ūdens apkalpes teritorijā.

Vispārējais stratēģiskais mērķis – nodrošināt kvalitatīvus, nepārtrauktus, rentablus un videi draudzīgus ūdenssaimniecības pakalpojumus, pastāvīgi veicinot pakalpojumu pieejamību un ūdenssaimniecības nozares ilgtspējīgu attīstību².

Kapitāldaļu turētāji un statūti

Saskaņā ar UR komercreģistrā iekļauto informāciju,³ uz 08.07.2025. TŪ kapitāldaļu turētājs un vienīgais dalībnieks ir **Talsu novada pašvaldība**, kurai pieder 100% no pamatkapitāla.

TŪ 19.11.2024. statūtos⁴ norādīti šādi **komercdarbības veidi** (NACE 2. red. klasifikācija):

- Ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde (36.00);
- Notekūdeņu savākšana un attīrīšana (37.00);
- Ūdensapgādes sistēmu būvniecība (42.21);
- Citi specializētie būvdarbi (43.9);
- Ēku nojaukšana un būvlaukuma sagatavošana (43.1);
- Citi specializētie būvdarbi (43.9);
- Datu apstrāde, uzturēšana un ar to saistītās darbības (63.11);
- Inženierdarbības un ar tām saistītās tehniskās konsultācijas (71.12);
- Tehniskā pārbaude un analīze (71.20).

Statūtu 4. punkts nosaka, ka Sabiedrības darbības mērķis ir nodrošināt ūdenssaimniecības pakalpojumu funkciju.

Izvērtējot TŪ darbību un statūtos iekļautos komercdarbības veidus, var secināt, ka atsevišķi komercdarbības veidi ir saistīti ar TŪ iekšējām vajadzībām, bet **nav atsevišķi TŪ darbības virzieni**, tostarp, 'Ūdensapgādes sistēmu būvniecība' (42.21) TŪ ūdenssaimniecības inženiertīklu remontdarbu veikšanai; 'Inženierdarbības un ar tām saistītās tehniskās konsultācijas' (71.12) ūdenssaimniecības tehnisko noteikumu un tehnisko projektu TŪ klientiem sagatavošanai; 'Tehniskā pārbaude un analīze' (71.20) ūdens piesārņojuma pārbaužu veikšanai un mērīšanai.

Attiecībā uz TŪ statūtos norādītajiem komercdarbības veidiem 'Citi specializētie būvdarbi' (43.9); 'Ēku nojaukšana un būvlaukuma sagatavošana' (43.1); 'Datu apstrāde, uzturēšana un ar to saistītās darbības' (63.11), tie kā atsevišķi pakalpojumi TŪ darbībā netika konstatēti, tāpēc rekomendējam šos komercdarbības veidus **izslēgt no TŪ statūtiem**.

TŪ pamatkapitāls uz 08.07.2025. ir 11 835 306 EUR.

TŪ organizatoriskā struktūra redzama attēlā zemāk.

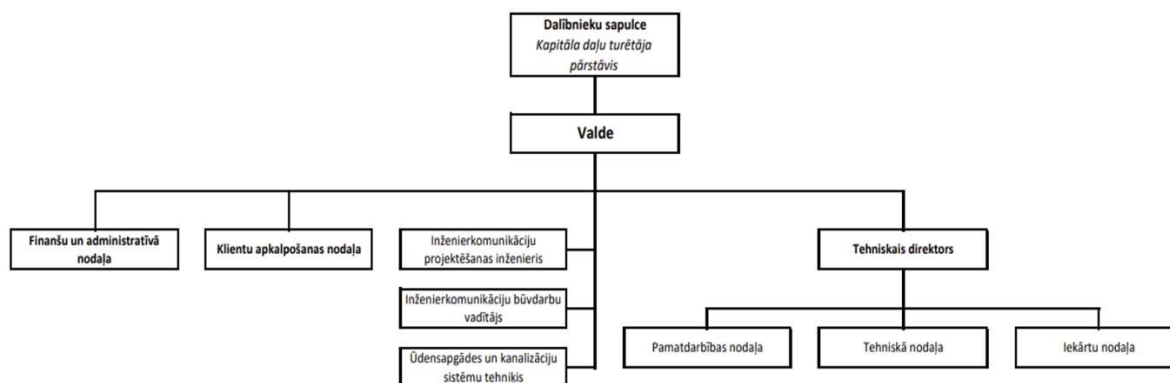
¹ https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2023/11/TU_Strategija.2023_2025.pdf

² https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2023/08/TND_26.01.2023_lemums_Nr.22.pdf

³ <https://info.ur.gov.lv/#/legal-entity/49003000076>

⁴ https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2025/04/Statutu_jauna_redakcija_19112024.pdf

Attēls 1. TŪ organizatoriskā struktūra

Avots: https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2025/04/Struktura_TU_2025.pdf

Saskaņā ar organizatorisko struktūru un amatu sarakstu uz 01.05.2025. TŪ ir **47 amata vietas**:

- ✓ Vadība (5): valdes loceklis (1), vides pārvaldības speciālists (1), tehniskais direktors (1), inženierkomunikāciju projektēšanas būvinženieris (1), Inženierkomunikāciju būvdarbu vadītājs (1);
- ✓ Finanšu un administratīvā nodaļa (6): Finanšu un administratīvā nodaļas vadītāja (1), galvenais grāmatvedis – ekonomists (1), vecākais grāmatvedis (1), biroja vadītājs (1), lietvedis (1), jurists (1);
- ✓ Klientu apkalpošanas nodaļa (5): Klientu apkalpošanas nodaļas vadītājs (1), vecākais klientu apkalpošanas speciālists (1), klientu apkalpošanas speciālists (2), sanitārtehnisko iekārtu montētājs (1);
- ✓ Pamatdarbības nodaļa (12): Pamatdarbības nodaļas vadītājs (1), brigadieris (1), vecākais ārējo ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu montētājs (1), ārējo ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu montētājs (3), kravas automobiļa vadītājs (1), specializētā automobiļa vadītājs (2), traktortehnikas vadītājs (2), palīgstrādnieks (1);
- ✓ Tehniskā nodaļa (7): Tehniskās nodaļas vadītājs (1), specializētā (hidrodinamiskās) automobiļa vadītājs (1), specializētā automobiļa vadītājs (1), jaunākais specializētā automobiļa vadītājs (2), elektrotehniķis (1), palīgstrādnieks (1);
- ✓ Iekārtu nodaļa (12): Iekārtu nodaļas vadītājs (1), attīrīšanas iekārtas operators (4), vecākais santehniķis (2), santehniķis (5).

Pamatdarbības veids – Ūdenssaimniecības pakalpojumi

TŪ ir reģistrēta SPRK ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju reģistrā. Attēlā zemāk SPRK reģistrētā informācija.

Attēls 2. SPRK dati par TŪ

Ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju reģistrs									
Reģistrācijas Nr.	Komersants	Komersanta reģistrācijas numurs komercreģistrā	No dabīgajiem ūdens avotiem ņemtā ūdens daudzums (pašu iegūtais ūdens) (m³/2023.gadā)	Lietotājiem piegādātā ūdens daudzums (m³/2023.gadā)	No lietotājiem savāktā notekūdeņu daudzums (m³/2023.gadā)	Kopējais attīrīto notekūdeņu daudzums savās attīrīšanas iekārtās (m³/2023.gadā)	Pakalpojuma sniegšanas administratīvā teritorija	Reģistrācijas datums	Izslēgšanas datums
U10124	TALSU ŪDENS, SIA	49003000076	814765	531089	477316	1190684	Sabiles pilsētā; Stendes pilsētā; Talsu pilsētā; Valdemārpils pilsētā; Abavas pagastā; Ārlavas pagastā; Balgales pagastā; Dundagas pagastā; Ģibuļu pagastā; Īves pagastā; Kolkas pagastā; Kūlciena pagastā; Laidzes pagastā; Laucienes pagastā; Lībagu pagastā; Lubes pagastā; Mērsraga pagastā; Rojas pagastā; Strazdes pagastā; Valdgailes pagastā; Virbu pagastā, Talsu novadā	28.10.2014.	

Datu avots: SPRK

TŪ sniedz ūdenssaimniecības pakalpojumus Talsu novada administratīvajā teritorijā, tostarp Talsu, Sabiles, Stendes un Valdemārpils pilsētās, un 17 pagastos, nodrošinot ūdens ieguvu, attīrīšanu un apgādi, notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu.

Ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošināšanai visa nepieciešamā **infrastruktūra ir TŪ bilanciē**, tostarp, ūdens ieguves, sagatavošanas un piegādes iekārtas, kā arī notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas iekārtas. Ūdensapgādes inženiertīklu kopējais garums ir 185,39 km, bet kanalizācijas inženiertīklu kopējais garums ir 168,25 km.

Ūdenssaimniecības pakalpojumi tiek sniegti, pamatojoties uz Pašvaldību likuma⁵ 4. panta pirmās daļas 1. punktu, Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma⁶ 6. panta pirmo daļu, ievērojot to, ka pašvaldības autonomā funkcija ir komunālo pakalpojumu – ūdensapgādes, kanalizācijas, notekūdeņu savākšanas, novadīšanas un attīrīšanas organizēšana iedzīvotājiem neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonds, un ka pašvaldībai ir pienākums pildīt savas autonomās funkcijas, organizēt likumā noteikto autonomo funkciju izpildi, lemt par kārtību, kādā izpildāmas autonomās funkcijas, kā arī tiesības dibināt kapitālsabiedrības un ieguldīt tajās savus līdzekļus.

Ūdenssaimniecības pakalpojumi Talsu novadā tiek sniegti atbilstoši Talsu novada domes 2021. gada 29. decembra saistošajiem noteikumiem Nr. 45 "Sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas un lietošanas kārtība Talsu novadā"⁷ (prot. Nr. 16, 35. p., lēmums Nr. 398). Dzeramā ūdens kvalitātes nodrošināšanas pasākumi tiek veikti atbilstoši Ministru kabineta 2023. gada 26. septembra noteikumiem Nr. 547 "Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība"⁸. Kanalizācijas notekūdeņu attīrīšana tiek veikta atbilstoši Ministru kabineta 2002. gada 22. janvāra noteikumiem Nr. 34 "Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī"⁹.

TŪ un TNP ir noslēgusi **06.05.2022. Līgumu par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu Nr. TNPCA/22/9-23/197/PAKL**, ar kuru pašvaldība uzdod un TŪ apņemas nodrošināt šādu ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu - pakalpojumi ūdens ieguvē, uzkrāšanā un sagatavošanā lietošanai līdz padevei centralizētajā ūdensvada tīklā, pakalpojumi ūdens piegādē no padeves vietas centralizētajā ūdensvada tīklā līdz piederības robežai, kā arī notekūdeņu savākšanā centralizētajās kanalizācijas sistēmās no piederības robežas un novadīšanā līdz notekūdeņu

⁵ <https://likumi.lv/ta/id/336956-pasvaldibu-likums>

⁶ <https://likumi.lv/ta/id/275062-udenssaimniecibas-pakalpojumu-likums>

⁷ <https://likumi.lv/ta/id/332162-sabiedrisko-udenssaimniecibas-pakalpojumu-sniegšanas-un-lietosanas-kartiba-talsu-novada>

⁸ <https://likumi.lv/ta/id/345861-dzerama-udens-obligatas-nekaitiguma-un-kvalitates-prasibas-monitoringa-un-kontroles-kartiba>

⁹ <https://likumi.lv/ta/id/58276-noteikumi-par-piesarnojoso-vielu-emisiju-udeni>

attīrīšanas iekārtām, notekūdeņu attīrīšanā un novadīšanā vidē, tai skaitā virszemes ūdensobjektos, izņemot notekūdeņu savākšanu lietus kanalizācijas sistēmās, tai skaitā nodrošinot:

- dzeramā ūdens ieguvī, uzkrāšanu un sagatavošanu lietošanai atbilstoši dzeramā ūdens obligātajām nekaitīguma un kvalitātes prasībām līdz padevei centralizētajā ūdensvada tīklā;
- dzeramā ūdens piegādi, nodrošinot ūdens spiedienu ūdensvada tīklā ne mazāku par būvnormatīvos paredzēto daudzstāvu dzīvojamai apbūvei;
- no ūdensvada tīkla piegādātā dzeramā ūdens realizāciju;
- notekūdeņu savākšanu un novadīšanu centralizētajās kanalizācijas sistēmās no piederības robežas un novadīšanā līdz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām;
- notekūdeņu attīrīšanu un novadīšanu vidē, tai skaitā virszemes ūdensobjektos, izņemot notekūdeņu savākšanu lietus kanalizācijas sistēmās, atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām vides aizsardzības prasībām
- ūdensapgādes un kanalizācijas tīkla un infrastruktūras, kas izmantojama sabiedrisko pakalpojumu sniegšanai, uzturēšanu, apkalpošanu, atjaunošanu un rekonstrukciju;
- Eiropas Savienības fondu un citu ārvalstu finanšu instrumentu projektu īstenošanas rezultātā gūto labumu apsaimniekošanu un uzturēšanu, tai skaitā tādu projektu īstenošanas rezultātā gūto labumu apsaimniekošanu un uzturēšanu, kur projekta īstenošanā ir cita pašvaldības izveidota iestāde vai kapitālsabiedrība, ja Talsu novada dome nav lēmusi citādi, vai tas nav pretrunā ar projekta īstenošanas nosacījumiem.

Pašvaldība piešķir TŪ īpašas tiesības sniegt ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu Talsu novadā. Līgums ir spēkā **līdz 2031. gada 31. decembrim**.

TŪ un TNP ir noslēgusi **30.12.2022. Līgumu Nr. TNPCA/23/9-23/10/PAKL par lietus notekūdeņu sistēmas uzturēšanu Talsu pilsētā 2023.-2025. gadā**, ar kuru pašvaldība uzdod TŪ veikt lietus notekūdeņu sistēmu tīklu uzturēšanu un remontdarbus Talsu pilsētā, ietverot šādus regulāros darbus:

- lietus notekūdeņu sistēmu apsekošanu;
- aku, režģu, caurteku, regulārā tīrīšanu un skalošanu;
- lietus notekūdeņu aku un gūliju remontu;
- regulāru virsūdens grāvju tīrīšanu;
- darbus avārijas situācijās (novēršanu);
- dīķu, ezeru, ūdenskrātuvju un grāvju attīrīšanu no atkritumiem, piegružojuma;
- gūliju un citu noteku uzturēšanu kārtībā (attīrīšana no ledus, sniega, smiltīm, lapām, u.t.t.).

Augstāk uzskaitītie darbi tiek izpildīti un pieņemti saskaņā ar līguma noteikumiem un finanšu piedāvājumu (tāmi), sastādot pieņemšanas-nodošanas aktu. Kopējā līguma summa nepārsniedz 42 250 EUR gadā. Līgums ir spēkā **līdz 2025. gada 31. decembrim**.

TŪ un TNP ir noslēgusi **05.09.2024. Pakalpojuma līgumu Nr. TNPCP/24/9-23/388/L par hidrantu uzturēšanu SIA "Talsu ūdens" apkopes zonā**, ar kuru pašvaldība piešķir TŪ tiesības un uzlik par pienākumu nodrošināt ugunsdzēsības ierīču (hidrantu) uzturēšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām (Līguma 1. pielikums – hidrantu uzturēšanas darbu apraksts) TŪ sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas zonā (kopā 386 hidranti). Līguma tāmes summa 16 910.21 EUR.

Līguma darbība ir spēkā no Līguma abpusējas parakstīšanas brīža un tas ir noslēgts uz 12 (divpadsmit) mēnešiem jeb **līdz 2025. gada 04. septembrim**. Pēc šī termiņa līgums tiks pagarināts uz jaunu tādu pašu termiņu.

TŪ un TNP ir noslēgusi **21.08.2019. līguma Nr. 9-23/271/2019 pārjaunojuma līgumu**, ar kuru pašvaldība piešķir TŪ tiesības un uzlik pienākumu nodrošināt:

- decentralizēto kanalizācijas sistēmu (DKS) reģistra izveidošanu un uzturēšanu uz Talsu novada pašvaldības servera Ģeogrāfiskās informācijas sistēmā;
- notekūdeņu un nosedumu savākšanai no DKS, to transportēšanai un novadīšanai centralizētajā kanalizācijas sistēmā izvirzīto prasību ievērošanas kontroli;

- DKS uzkrāto notekūdeņu un nosēdumu izvešanas biežuma kontroli un uzraudzību;
- DKS ekspluatācijas un uzturēšanas prasību ievērošanas kontroli;
- informācijas sniegšanu DKS īpašniekiem par tajās uzkrāto notekūdeņu un nosēdumu izvešanas kārtību un nepieciešamību uzglabāt decentralizēto kanalizācijas pakalpojumu saņemšanu apliecināšu dokumentāciju.

TŪ nodrošina augstāk uzskaitīto pakalpojumu izpildi visā Talsu novada teritorijā, uz kuru attiecināmi Talsu novada domes 2022. gada 27. janvāra saistošie noteikumi Nr. 1 "Decentralizētās kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtība Talsu novadā"¹⁰ (prot. Nr. 2, 26. p., lēmums Nr. 27). Līgums ir spēkā **līdz 2029. gada 31. decembrim**.

Pienākums TŪ nodrošināt datu ievadi un aktualizāciju decentralizēto kanalizācijas sistēmu reģistrā, kā arī decentralizētajās kanalizācijas sistēmās uzkrāto notekūdeņu un nosēdumu izvešanas biežuma kontroli un uzraudzību un veikt citus pasākumus, kas izriet no normatīvo aktu regulējuma, ir nostiprināts arī Talsu novada domes 2022. gada 27. janvāra saistošajos noteikumos Nr. 1 "Decentralizētās kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtība Talsu novadā" (5. punkts).

Papildu pakalpojumi

Ievērojot, ka TŪ ir pašvaldības kapitālsabiedrība, TŪ ir noteikti, un **apstiprināti izcenojumi** dažādiem iespējamajiem pakalpojumiem neatkarīgi no šādu sniegto pakalpojumu apjoma un TŪ resursu kapacitātes. Pakalpojumu cenrādis publicēts TŪ interneta vietnē¹¹.

Tomēr, analizējot TŪ faktiski sniegto papildu pakalpojumu apjomu iepriekšējā periodā (ietverts šī ziņojuma 1.2. nodaļā), kuri tiek sniegti, pamatojoties uz konkrētu pieprasījumu/pasūtījumu, var konstatēt, ka TŪ sniegto papildu pakalpojumu apjoms ir nebūtisks (katrs sastāda mazāk nekā 1% no TŪ pamatdarbības kopējiem ieņēmumiem), un šie pakalpojumi **nav uzskatāmi** par TŪ pamatdarbības nozīmīgu sastāvdaļu. Šādu maksas pakalpojumu sniegšanas mērķis ir **lietderīgi un saimnieciski izmantot TŪ rīcībā esošos resursus**, kas nepieciešami TŪ pamatdarbības nodrošināšanai, izvērtējot nepieciešamās tehnikas un darbinieku noslodzi maksas pakalpojumu pieprasījuma brīdī, lai neietekmētu sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu.

Tāpēc padziļināts izvērtējums attiecībā uz **TŪ papildu pakalpojumiem** netiek veikts.

Savukārt, attiecībā uz TŪ sniegtajiem asenizācijas pakalpojumiem, var konstatēt, ka tie ir **cieši saistīti ar ūdenssaimniecības pakalpojumiem**, proti, notekūdeņu savākšanu un notekūdeņu attīrīšanu.

¹⁰ <https://likumi.lv/ta/id/332110-decentralizetas-kanalizacijas-pakalpojumu-sniegšanas-un-uzskaites-kartiba-talsu-novada>

¹¹ <https://www.talsuudens.lv/pakalpojumi/citi-pakalpojumi/>

1.2. Pakalpojumu saņēmēji un to ieguvumi

Galvenie secinājumi

- Galvenos TŪ pamatdarbības ieņēmumus 2024. gadā veido **ūdenssaimniecības** pakalpojumi, kas ir **94.2%** no visiem pamatdarbības ieņēmumiem. Ieņēmumi no **citiem sniegtiem pakalpojumiem** sastāda **6.4%** no visiem pamatdarbības ieņēmumiem
- TŪ sniedz ūdenssaimniecības pakalpojumus **Talsu novada administratīvajā teritorijā**, tostarp Talsu, Sabiles, Stendes un Valdemārpils pilsētās, un 17 pagastos. TŪ kopā ir **7 984 ūdenssaimniecības pakalpojumu pieslēgumi**, no kuriem 4 593 pieslēgumi nodrošina ūdensapgādi, bet 3 391 kanalizācijas pakalpojumu saņemšanu.
- Ieguvumus iedzīvotājiem un juridiskām personām, kas pieslēgušies centralizētajām ūdenssaimniecības sistēmām, veido **kvalitatīvs ūdens**, kas tiek nodrošināts patērētājiem. Kanalizācijas notekūdeņi tiek centralizēti savākti un attīrīti, nodrošinot **vides prasības**.

TŪ pakalpojumu saņēmēji un to ieguvumi tiks vērtēti atbilstoši katram TŪ darbības virzienam. TŪ darbības ieņēmumi un pakalpojumu grupas 2020. - 2024. gadā apkopotas tabulā zemāk.

Tabula 1. TŪ ieņēmumi no pamatdarbības (2020. - 2024. gads)

ieņēmumi	2020. gads ¹² (EUR)	2021. gads ¹³ (EUR)	2022. gads ¹⁴ (EUR)	2023. gads ¹⁵ (EUR)	2024. gads ¹⁶ (EUR)
Ieņēmumi no ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem	1 573 978	1 616 813	1 553 565	2 301 103	2 894 220
Ieņēmumus samazinošas prasības	-5 307	-6 638	-8 397	-4 590	-17 681
Ieņēmumi no citiem sniegtiem pakalpojumiem	99 458	126 872	158 850	199 097	195 214
Ieņēmumi no kopējā sniegto būvniecības pakalpojuma apjoma	35 483	14 825	43 856	9 136	0
KOPĀ	1 703 612	1 751 872	1 747 874	2 504 746	3 071 753

Datu avots: TŪ

Tabulā augstāk apkopotā informācija ietver TŪ ieņēmumu struktūru. Galvenos TŪ pamatdarbības ieņēmumus 2024. gadā veido **ūdenssaimniecības** pakalpojumi, kas ir **94.2%** no visiem pamatdarbības ieņēmumiem. Ieņēmumi no **citiem sniegtiem pakalpojumiem** sastāda **6.4%** no visiem pamatdarbības ieņēmumiem, un tos veido šādi izpildītie darbi:

- Asenizācijas pakalpojumi (66 023,26 EUR);
- Lietus notekūdeņu sistēmas uzturēšana (24 078,32 EUR);
- Transporta pakalpojumi (22 116,57 EUR);
- Rēķina apkalpošanas pakalpojumi tiešiem norēķiniem (16 458,00 EUR);
- Ieņēmumi no kompensāciju rēķiniem (14 625,32 EUR);
- Ūdensskaitītāju uzstādīšanas pakalpojumi (12 212,34 EUR);
- Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu apkalpošana (9 777,60 EUR);

¹² https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2015/06/TU_Gada-parskats.2020.pdf

¹³ <https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2022/04/Gada.parskats.2021.pdf>

¹⁴ https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2023/05/Talsu_udens_GP_R.pdf

¹⁵ https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2024/05/Talsu_udens_GP_2023.pdf

¹⁶ https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2025/03/Talsu_udens_GP_2024-1.pdf

- Ieņēmumi no telpu nomas (9 011,61 EUR);
- Ugunsdzēsības hidrantu uzturēšana (4 213,79 EUR);
- Ieņēmumi no rēķina izsniegšanas pa pastu (3 809,74 EUR);
- DKS reģistra uzturēšana (3 700,32 EUR);
- Skaitītāja nolasīšanas pakalpojumi (2 318,21 EUR);
- Tehnisko shēmu, būvprojektu izstrādes pakalpojumi (2 190,40 EUR);
- Dažādi remonta darbi (1 625,93 EUR);
- Par elektroenerģijas piegādi (1 046,35 EUR);
- Notekūdeņu monitorings un citu riska faktoru kontrole un uzraudzība (980,64 EUR);
- Plombēšanas pakalpojumi (623,03 EUR);
- Dažādi pakalpojumi (377,83 EUR);
- Ūdensapgādes pieslēgšana parādniekiem pēc atslēgšanas (24,79 EUR).

Citu sniegto pakalpojumu lielākā pozīcija ieņēmumu ziņā ir **asenizācijas pakalpojumi**, kas **sastāda 2.1%** no visiem pamatdarbības ieņēmumiem. Ieņēmumi no pārējiem izpildītajiem darbiem atsevišķi pat nesasniedz 1% no visiem pamatdarbības ieņēmumiem, un pēc būtības ir cieši saistīti ar pamatdarbības jomu – ūdenssaimniecības pakalpojumiem, kā arī TŪ resursu efektīvu izmantošanu.

Tabulā zemāk apkopoti TŪ pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi.

Tabula 2. TŪ pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi (2020. - 2024. gads)

Ieņēmumi	2020. gads¹⁷ (EUR)	2021. gads¹⁸ (EUR)	2022. gads¹⁹ (EUR)	2023. gads²⁰ (EUR)	2024. gads²¹ (EUR)
Ieņēmumu no ES projekta īstenošanas daļa	227 802	227 802	227 802	227 787	227 807
Nākamo periodu ieņēmumi (projektu ietvaros)	0	0	0	28 678	131 817
Ieņēmumi no apgrozāmo līdzekļu un pamatlīdzekļu pārdošanas	397	0	0	11 570	4 148
Ieņēmumi no ūdenssaimniecības pārņemšanas	77	83	203	55	123
Citi ieņēmumi	18	638	50 943	27 625	5 890
KOPĀ	228 294	228 523	278 948	295 715	369 785

Datu avots: TŪ

No tabulā augstāk iekļautās informācijas var konstatēt, ka TŪ pārējos saimnieciskās darbības ieņēmumus 2024. gadā, galvenokārt, veidoja nākamo periodu ieņēmumu norakstījumi par īstenotajiem ES struktūrfondu līdzfinansētajiem projektiem, kā arī ieņēmumi no apgrozāmo līdzekļu un pamatlīdzekļu pārdošanas. Finanšu pārskata pozīcijā pie 'Citi ieņēmumi' ir iekļautas kompensācijas par pakalpojuma līgumu noteikumu pārkāpšanu.

¹⁷ https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2015/06/TU_Gada-parskats.2020.pdf

¹⁸ <https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2022/04/Gada.parskats.2021.pdf>

¹⁹ https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2023/05/Talsu_udens_GP_R.pdf

²⁰ https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2024/05/Talsu_udens_GP_2023.pdf

²¹ https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2025/03/Talsu_udens_GP_2024-1.pdf

Pakalpojumu saņēmēji

Pakalpojumu tirgus definēšana ir veikta, kas ietver gan pakalpojuma definēšanu, gan ģeogrāfiskās teritorijas noteikšanu. Pakalpojumu un ģeogrāfisko teritoriju nosaka pakalpojumu sniegšanai nepieciešamā infrastruktūra.

Attēlā zemāk ir redzama Talsu novada administratīvā teritorija.

Attēls 3. Talsu novada administratīvās teritorijas teritoriālais iedalījums

Datu avots: Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2040. gadam²²

Ūdenssaimniecības pakalpojumi

TŪ sniedz ūdenssaimniecības pakalpojumus Talsu novada administratīvajā teritorijā, tostarp Talsu, Sabiles, Stendes un Valdemārpils pilsētās, un 17 pagastos, nodrošinot ūdens ieguvī, attīrīšanu un apgādi, notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu.

Ūdenssaimniecības pakalpojumi tiek nodrošināti (pieslēgumu skaits):

- Talsu pilsēta, Laidzes pagasta Zvirgzdi:
 - ūdensapgāde - 1 761;
 - kanalizācija – 1 525;
- Sabiles pilsēta:
 - ūdensapgāde – 167;
 - kanalizācija – 108;
- Stendes pilsēta:
 - ūdensapgāde – 283;
 - kanalizācija – 156;
- Valdemārpils pilsēta:
 - ūdensapgāde – 238;
 - kanalizācija – 121;
- Laidzes pagasts, Laidze, Stūrīši, Roceži, Sārcene:
 - ūdensapgāde – 176;

²² <https://www.talsunovads.lv/lv/media/60/download?attachment>

- kanalizācija – 60;
- Lībagu pagasts, Dižstende, Mundigciems, Birzmaļi:
 - ūdensapgāde – 175;
 - kanalizācija – 114;
- Ģibuļu pagasts, Pastende, Spāre:
 - ūdensapgāde – 204;
 - kanalizācija – 80;
- Valdgales pagasts, Pūņas, Cīruļi:
 - ūdensapgāde – 101;
 - kanalizācija – 59;
- Lubes pagasts, Anuži:
 - ūdensapgāde – 29;
 - kanalizācija – 15;
- Īves pagasts, Tiņģere:
 - ūdensapgāde – 28;
 - kanalizācija – 13;
- Ārlavas pagasts, Lubezere:
 - ūdensapgāde – 31;
 - kanalizācija – 27;
- Abavas pagasts, Valdgale:
 - ūdensapgāde – 13;
 - kanalizācija – 0;
- Virbu pagasts, Jaunpagasts, Brūzis, Lēdas:
 - ūdensapgāde – 83;
 - kanalizācija – 50;
- Strazdes pagasts, Strazde, Kāķīši:
 - ūdensapgāde – 18;
 - kanalizācija – 8;
- Baldgales pagasts:
 - ūdensapgāde – 43;
 - kanalizācija – 38;
- Kūļciema pagasts:
 - ūdensapgāde – 34;
 - kanalizācija – 8;
- Laucienes pagasts, t.sk. "Šķēde", Pļavas:
 - ūdensapgāde – 108;
 - kanalizācija – 95;
- Mērsraga pagasts, Mērsrags:
 - ūdensapgāde – 209;
 - kanalizācija – 125;
- Kolkas pagasts, Kolka, Mazirbe:
 - ūdensapgāde – 115;
 - kanalizācija – 37;
- Dundagas pagasts, Dundaga:
 - ūdensapgāde – 167;
 - kanalizācija – 208;
- Rojas pagasts, Roja, Rude:
 - ūdensapgāde – 610;
 - kanalizācija – 544.

Talsu novada administratīvajā teritorijā TŪ kopā ir **7 984 ūdenssaimniecības pakalpojumu pieslēgumi**, no kuriem 4 593 pieslēgumi nodrošina ūdensapgādi, bet 3 391 kanalizācijas pakalpojumu

saņemšanu. TŪ 2024. gadā kopā iegūts vairāk nekā 1 milj. m³ dzeramā ūdens, bet patērētājiem piegādāti (pārdots) 721 925 m³.

Ieguvumus iedzīvotājiem un juridiskām personām, kas pieslēgušies centralizētajām ūdenssaimniecības sistēmām, veido **kvalitatīvs ūdens**, kas tiek nodrošināts patērētājiem, tai skaitā veiktas regulāras ūdens kvalitātes pārbaudes. Kanalizācijas notekūdeņi tiek centralizēti savākti un attīrīti, nodrošinot atbilstību **vides prasībām un veicinot ilgtspējīgu un drošu resursu apsaimniekošanu**. Nav jāizbūvē lokāli ūdensapgādes un kanalizācijas risinājumi.

2. TIRGUS RAKSTUROJUMS

2.1. Tirgus situācijas apraksts un konkurences aspekti ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu sniegšanā

Galvenie secinājumi

- Centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tirgū **ir konstatējama tirgus nepilnība**, jo konkrētajā administratīvajā teritorijā pastāv pieprasījums pēc ūdenssaimniecības pakalpojumiem, bet tajā nav citu komersantu, kuri varētu nodrošināt attiecīgu piedāvājumu, izņemot TŪ. Tirgus nepilnība **nav publiskas personas darbības sekas**.
- TŪ sniegtie asenizācijas pakalpojumi, kas tiek nodrošināti visā Talsu novada teritorijā, **novērš iespējamo tirgus nepilnību asenizācijas pakalpojumu jomā** Talsu novadā.
- **TŪ ūdensapgādes tarifs** (1,58 EUR/m³) ir **vidēji augsts**, salīdzinot ar citiem ūdensapgādes pakalpojumu sniedzēju Kurzemē tarifiem, bet **TŪ kanalizācijas pakalpojumu tarifs** (3.03 EUR/m³) ir **viens no augstākajiem**, salīdzinot ar citiem kanalizācijas pakalpojumu sniedzēju tarifiem Kurzemē.
- TŪ kopš 2000. gada **atjaunoto ūdensapgādes un kanalizācijas inženiertīklu īpatsvars sasniedz 32-35%** no kopējā inženiertīklu garuma, kas ir viens no lielākajiem rādītājiem starp ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējiem Kurzemē.
- SPRK 2023. gadā un 2024. gadā ir apstiprinājusi jaunus TŪ ūdenssaimniecības tarifus, kā arī TŪ saimnieciskās darbības rezultāti šajos pārskata periodos ir bijuši pozitīvi, var pieņemt, ka pašreizējie TŪ ūdensapgādes un kanalizācijas **tarifi atbilst šī pakalpojuma faktiskajām izmaksām**.
- TŪ **neizmanto publiskās personas resursus bez atlīdzības**. Publiskā persona neizmanto TŪ sniegtos pakalpojumus bez atlīdzības.

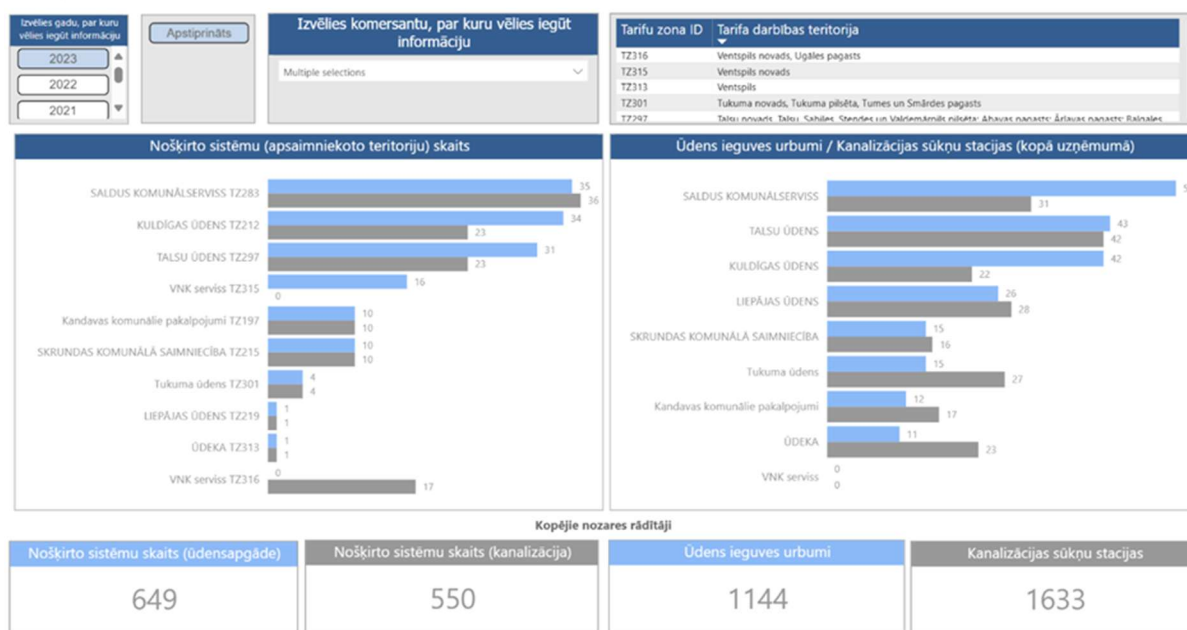
Tirgus situācijas raksturojums

Ūdenssaimniecības centralizēto pakalpojumu tirgus ir ierobežots attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas iespējām, jo, lai sniegtu centralizētus ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus, pakalpojumu sniedzējam ir **nepieciešama izbūvēta infrastruktūra** no pakalpojuma sniegšanas vietas līdz pakalpojuma saņēmējam. Tā rezultātā noteiktā ģeogrāfiskā un administratīvā teritorijā ir iespējams tikai viens centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu sniedzējs noteiktas inženiertīklu infrastruktūras ietvaros. Alternatīvas infrastruktūras izveide nav samērīga ar pieprasījumu tirgū.

Attēlā zemāk apkopota informācija par ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējiem Kurzemē.

Attēls 4. Centralizēto ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēji Talsu novadā un apkārtējos novados

Nošķirto sistēmu, ūdens ieguves urbumu un kanalizācijas sūkņu staciju skaits

Datu avots: SPRK

Attēlā augstāk redzams, ka vienā administratīvajā teritorijā ir viens ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs, kurš nodrošina centralizētus ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus administratīvās teritorijas ietvaros, un apsaimnieko attiecīgajās teritorijās esošās sistēmas, tai skaitā nošķirtas sistēmas. Tas norāda, ka ūdenssaimniecības centralizēto pakalpojumu tirgū ir izveidojies **dabiskais monopola stāvoklis**.

Lai vērtētu tirgus situāciju un analizētu piedāvājumu, tai skaitā cenas, var veikt ūdenssaimniecību tarifu savstarpēju salīdzināšanu. Ūdenssaimniecības tarifu apstiprina SPRK, kas veic arī tarifu iekļauto izmaksu analīzi. Tabulā zemāk ir apkopoti ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tarifi, kurus apstiprinājusi SPRK konkrētam pakalpojumu sniedzējam Talsu novada teritorijā un apkārtējos novados.

Tabula 3. SPRK apstiprinātie ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifi (spēkā uz 31.07.2025.)

Pakalpojuma sniedzējs	Pakalpojumu sniegšanas administratīvā teritorija	Ūdensapgādes tarifs, EUR/m ³ , bez PVN	Kanalizācijas tarifs, EUR/m ³ , bez PVN
SIA "AIZPUTES NAMI"	Dienvidkurzemes novads – Aizputes pilsēta, Aizputes pag., Cīravas pag., Kalvenes pag., Kazdangas pag., Lažas pag.	1,37	1,97
SIA "GROBIŅAS NAMSERVISS"	Dienvidkurzemes novads – Grobiņas pilsēta, Pāvilostas pilsēta, Durbes pilsēta, Grobiņas pag., Durbes pag., Medzes pag., Nīcas pag., Sakas pag., Otaņķu pag., Rucavas pag., Dunalkas pag., Tadaļķu pag., Vērgales pag.	1,16	2,09
SIA "PRIEKULES NAMI"	Dienvidkurzemes novads – Priekules pilsēta, Bunkas pag., Embūtes pag., Gramzdas pag., Kalētu pag., Priekules pag., Vaiņodes pag., Virgas pag.	1,40	2,26
SIA "KULDĪGAS ŪDENS"	Kuldīgas novads – Kuldīgas pilsēta, Alsungas pag., Ēdoles pag., Gudenieku pag., Īvandes pag., Kabiles pag., Kurmāles pag., Laidu pag., Padures pag., Pelču pag., Rendas pag., Rumbas pag.,	1,24	1,86

	Snēpeles pag., Turlavas pag., Vārmes pag.		
SIA "Skrundas komunālā saimniecība"	Kuldīgas novads – Skrunda, Cieceres ciems, Kušaiņu ciems, Jaunmuižas ciems, Skrundas pag., Rudbāržu ciems, Sieksātes ciems, Rudbāržu pag., Raņķu ciems, Raņķu pag., Nīkrāces pag.	1,27	1,30
SIA "LIEPĀJAS ŪDENS"	Liepājas valstspilsēta	0,98	1,34
SIA "Saldus komunālserviss"	Saldus novads – Saldus pilsēta, Brocēnu, pilsēta, Blīdenes pag., Cieceres pag., Ezeres pag., Gaiķu pag., Jaunaucē pag., Jaunlutriņu pag., Kursīšu pag., Lutriņu pag., Nīgrandes pag., Novadnieku pag., Pampāļu pag., Remtes pag., Rubas pag., Saldus pag., Šķēdes pag., Vadakstes pag., Zaņas pag., Zirņu pag., Zvārdes pag.	1,15	1,71
SIA "TALSU ŪDENS"	Talsu novads – Sabiles pilsēta, Stendes pilsēta, Talsu pilsēta, Valdemārpils pilsēta, Abavas pag., Ārlavas pag., Balgales pag., Dundagas pag., Ģibuļu pag., Īves pag., Kolkas pag., Kūļciema pag., Laidzes pag., Laucienes pag., Lībagu pag., Lubes pag., Mērsraga pag., Rojas pag., Strazdes pag., Valdgales pag., Virbu pag.	1,58	3,03
SIA "Kandavas komunālie pakalpojumi"	Tukuma novads – Kandavas pilsēta, Cēres pag., Kandavas pag., Matkules pag., Vānes pag., Zantes pag., Zemītes pag.	1,55	1,85
SIA "Tukuma ūdens"	Tukuma novads – Tukuma pilsēta, Džūkstes pag., Engures pag., Irlavas pag., Jaunpils pag., Lapmežciema pag., Lestenes pag., Slampes pag., Milzkalnes ciems, Raudas ciems, Smārdes pag., Viesatu pag.	1,16	1,48
SIA "Komunālserviss TILDe"	Tukuma novads – Degoles pag., Jaunsātu pag., Pūres pag., Sēmes pag., Tumes pag., Zentenes pag.	1,29	1,53
SIA "VNK serviss"	Ventspils novads	1,96	3,18
PSIA "ŪDEKA"	Ventspils valstspilsēta	0,93	1,32

Datu avots: SPRK

No tabulā augstāk apkopotajiem datiem var konstatēt, ka pašreiz spēkā esošais ūdensapgādes tarifs dažādiem pakalpojumu sniedzējiem un dažādās administratīvajās teritorijās ir no 1,15 EUR/m³ (Saldus novadā) līdz 1,96 EUR/m³ (Ventspils novadā), savukārt, kanalizācijas pakalpojumu tarifs no 1,48 EUR/m³ (Tukuma novadā) līdz 3,18 EUR/m³ (Ventspils novadā). Nosakot zemākos un augstākos ūdenssaimniecības tarifus, netika vērtēti tarifi Ventspils un Liepājas valstspilsētās, kur ir būtiski lielāks lietotāju skaits uz infrastruktūras vienību, kā arī SIA "Skrundas komunālā saimniecība" pašreizējie tarifi, jo izskatīšanai SPRK ir iesniegts jauns tarifu projekts.

Vērtējot pašreizējos ūdenssaimniecības tarifus var konstatēt, ka **TŪ ūdensapgādes tarifs** (1,58 EUR/m³) ir **vidēji augsts**, salīdzinot ar citiem ūdensapgādes pakalpojumu sniedzēju Kurzemē tarifiem, bet **TŪ kanalizācijas pakalpojumu tarifs** (3,03 EUR/m³) ir **viens no augstākajiem**, salīdzinot ar citiem kanalizācijas pakalpojumu sniedzēju tarifiem Kurzemē.

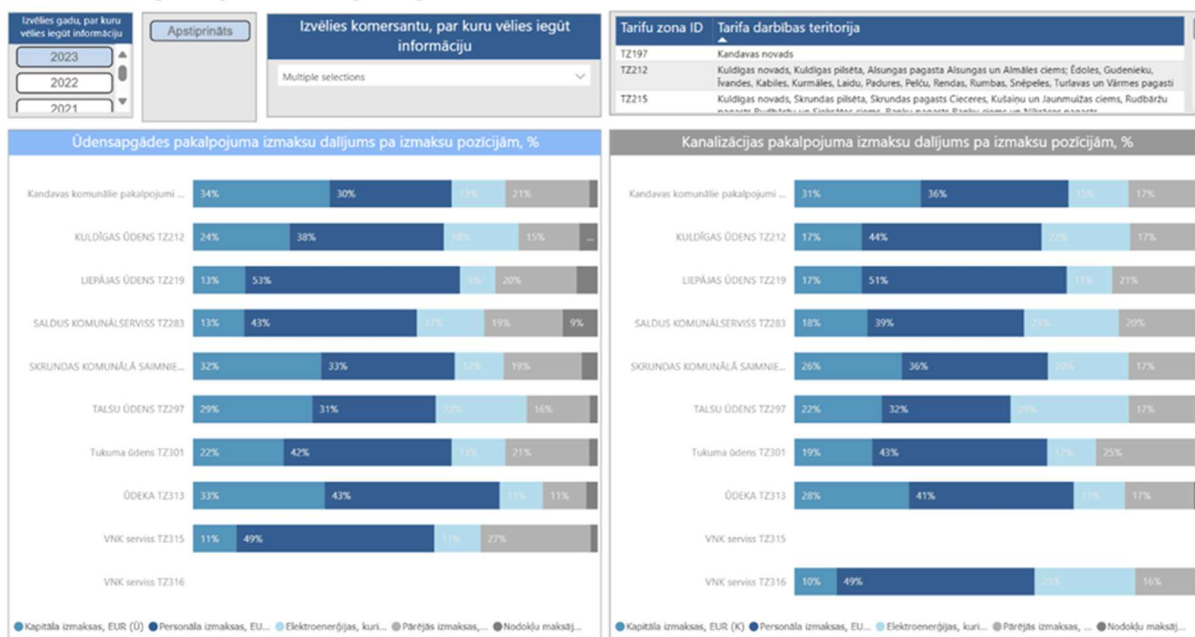
Tā kā ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tarifi tiek aprēķināti atbilstoši SPRK metodikai,²³ kas apstiprināta ar 14.01.2016. SPRK lēmumu Nr. 1/2 "Ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika", tarifi veidojas no pakalpojuma pašizmaksas, tai skaitā, veiktajiem

²³ <https://likumi.lv/ta/id/279283-udenssaimniecibas-pakalpojumu-tarifu-aprekinasanas-metodika>

kapitālieguldījumiem. Attēlā zemāk ir redzama izmaksu struktūra iepriekš apskatītajiem ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu sniedzējiem.

Attēls 5. Ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju Kurzemē izmaksu sadalījums pa pozīcijām

Izmaksu dalījums pa izmaksu pozīcijām

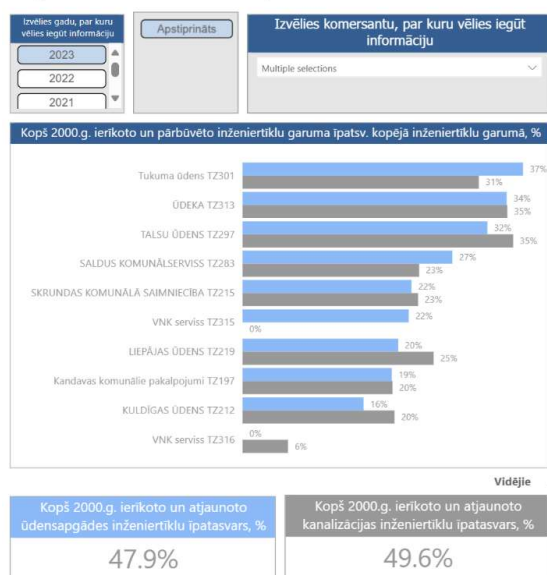
Datu avots: SPRK

No attēlā augstāk iekļautās informācijas var konstatēt, ka gandrīz visiem pakalpojumu sniedzējiem Kurzemē būtisku izmaksu daļu veido personāla izmaksas, enerģijas izmaksas un kapitālieguldījumu izmaksas, nereti veidojot pat 80% no kopējām izmaksām, piemēram, SIA "KULDĪGAS ŪDENS", SIA "Skrundas komunālā saimniecība", un PSIA "ŪDEKA". Arī TŪ personāla, enerģijas un kapitāla izmaksu summa pārsniedz 80% no kopējām izmaksām un ir 82% (2023. gada dati).

Salīdzinājumā ar citu ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējiem Kurzemē, TŪ ir augstāks kapitāla izmaksu un enerģijas izmaksu īpatsvars kopējās izmaksās, savukārt, personāla izmaksu īpatsvars ir zemāks nekā vairums citiem pakalpojumu sniedzējiem. Tas norāda uz TŪ veiktiem lielākiem kapitālieguldījumiem pakalpojumu sniegšanas infrastruktūrā, kā arī mazākām personāla izmaksām, salīdzinot ar citiem pakalpojumu sniedzējiem.

Iepriekš minēto apstiprina arī SPRK dati par kopš 2000. gada ierīkoto un pārbūvēto inženiertīklu garuma īpatsvaru kopējā inženiertīklu garumā. Dati ietverti attēlā zemāk.

Atjaunoto inženiertīklu īpatsvars

Attēls 6. Ierīkoto un atjaunoto inženiertīklu īpatsvars ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju teritorijās

Datu avots: SPRK

No attēlā augstāk iekļautās informācijas var konstatēt, ka TŪ kopš 2000. gada **atjaunoto ūdensapgādes un kanalizācijas inženiertīklu īpatsvars sasniedz 32-35%** no kopējā inženiertīklu garuma, kas ir viens no lielākajiem rādītājiem starp ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējiem Kurzēm. Tomēr saskaņā ar SPRK datiem, kas iekļauti attēlā augstāk, ūdenssaimniecības nozares vidējais atjaunoto inženiertīklu īpatsvara rādītājs nozarē ir 47-49% no kopējiem inženiertīkliem, tāpēc TŪ attiecīgie rādītāji ir zemāki nekā vidēji nozarē.

To apstiprina arī TŪ sniegtā informācija, ka ūdensapgādes un kanalizācijas inženiertīkli pēdējo 10-15 gadu laikā Talsu novadā ir intensīvi atjaunoti, piesaistot ES fondu finansējumu, tomēr joprojām ir apdzīvotas vietas, kur projektu rezultātā izbūvētie vai rekonstruētie ūdensapgādes un kanalizācijas inženiertīkli neaptver visu aglomerāciju, vai nav atjaunoti vispār – piemēram, Valdemārpils, Sabile, kur sastopami vēsturiski pat 50 gadus veci ūdensapgādes tīkli, kas joprojām ir ekspluatācijā. Kanalizācijas tīklu pieejamība šajās pilsētās joprojām ir nepietiekama, līdz ar to būtiski svarīgs ir jautājums par notekūdeņu novadīšanu, to uzskaiti un kontroles pasākumiem.

Tirgus nepilnība

Centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tirgū **ir konstatējama tirgus nepilnība**, jo konkrētajā administratīvajā teritorijā pastāv pieprasījums pēc ūdenssaimniecības pakalpojumiem, bet tajā nav citu komersantu, kuri varētu nodrošināt attiecīgu piedāvājumu, izņemot TŪ. Tas ir saistīts ar tirgus barjerām ienākšanai šo pakalpojumu tirgū, jo pakalpojumu sniegšanai nepieciešama attiecīga infrastruktūra.

Lai izveidotu centralizēto ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo infrastruktūru, ir veiktas lielas finansiālas investīcijas. Arī šīs infrastruktūras uzturēšana un attīstība prasa lielas investīcijas. Augstais investīciju apjoms un ūdenssaimniecības nozares zemā rentabilitāte ir iemesli, kādēļ privātie komersanti nepiedāvā attiecīgos pakalpojumus konkrētajā tirgū. Tirgus nepilnība **nav publiskas personas darbības sekas**.

Ņemot vērā ūdenssaimniecības nozares specifiku un privāto komersantu neieinteresētību, kā arī faktu, ka ūdenssaimniecības pakalpojumi saskaņā ar VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktu ir pakalpojumi, kas ir stratēģiski pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai, pašvaldība nav veikusi privāto tirgus dalībnieku komercdarbību veicinošus pasākumus ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanas jomā. Vienlaikus jānorāda, ka **alternatīvi tirgus nepilnības novēršanas instrumenti**, piemēram, kā brīvā tirgus izveides stimulēšana un konkurences attīstības barjeru likvidēšana, ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tirgū **nepastāv**. Vērtējot stratēģisko pakalpojumu risku, kas saistīts ar pakalpojumu piegādes nepārtrauktības nodrošināšanu, var konstatēt, ka šo mērķi nav iespējams sasniegt citiem līdzekļiem.

Ar ūdenssaimniecības pakalpojumiem, proti, notekūdeņu savākšanu un notekūdeņu attīrīšanu cieši saistīti ir **asenizācijas pakalpojumi**. Talsu novada pašvaldības asenizatoru reģistrā²⁴ ir reģistrēti 6 asenizācijas pakalpojumu sniedzēji, tai skaitā, TŪ. Kaut arī nav pieejama informācija par šo pakalpojumu sniedzēju darbības zonām un sniegtajiem pakalpojumu apjomiem, tomēr pēc šo uzņēmumu reģistrācijas datiem, piemēram, juridiskās adreses, kā arī izmantotajām NAI, var secināt, ka pakalpojumi tiek sniegti noteiktās teritorijās, nevis visā Talsu novadā, piemēram, Pastendes NAI, Pūņu NAI, Mērsraga NAI, NAI Tukuma novadā. Tāpēc TŪ sniegtie asenizācijas pakalpojumi, kas tiek nodrošināti visā Talsu novada teritorijā, **novērš iespējamo tirgus nepilnību asenizācijas pakalpojumu jomā** Talsu novadā. Vienlaikus jāuzsver, ka asenizācijas pakalpojumi tiek sniegti brīvā tirgus apstākļos, tā kā patērētājs pēc savas izvēles var izvēlēties pakalpojumu sniedzēju, kas vislabāk atbilst patērētāja vajadzībām, iespējām un prasībām.

Ietekme uz konkurenci

TŪ darbība **negatīvi neietekmē ūdenssaimniecības nozares jomas**, kurās pastāv privāto komersantu piedāvājums, kā arī nerada negatīvu ietekmi uz privātajiem komersantiem.

TŪ iesaiste komercdarbībā neabsorbē kapitālu un cilvēkresursus no citiem tirgiem, jo bieži pašvaldības kapitālsabiedrībā atalgojuma līmenis nesasniedz privātā sektora atalgojuma līmeni, tādēļ **tieša ietekme uz cilvēkresursu pārņemšanu nav novērojama**. Vienlaikus gan jāatzīmē, ka darbs pašvaldības

²⁴ <https://www.talsunovads.lv/lv/talsu-novada-pasvaldibas-asenizatoru-registrs>

kapitālsabiedrībā nodrošina cilvēkiem stabilitātes un drošības sajūtu, kas saistīts ar atalgojuma savlaicīgu izmaksu, nodokļu nomaksu, sociālajām garantijām.

Attiecībā uz TŪ sniegtajiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem, kā jau iepriekš tika konstatēts, TŪ darbojas dabiskā monopola apstākļos, tāpēc definētajā tirgū **konkurence neeksistē**.

Attiecībā uz inovācijām nozarē var secināt, ka **inovācijas**, kas saistītas ar papildu pakalpojumiem ūdenssaimniecības pakalpojumu tirgū, **netiek ierobežotas**, un gluži pretēji - privātie komersanti var izstrādāt un ieviest inovatīvus risinājumus, piemēram, viedās tehnoloģijas, iesaistot sadarbībā TŪ kā ūdenssaimniecības infrastruktūras īpašnieku un pakalpojumu sniedzēju. Publiskai personai (pašvaldībai) ir svarīgi sniegt pakalpojumus iedzīvotājiem, kā arī juridiskām personām par iespējami zemākām cenām, ievērojot konkrētās pašvaldības iedzīvotāju intereses, tāpēc ieguldījumi attīstībā un inovācijās tiek veikti, ja tie dod tūlītēju ekonomisku efektu un nesadārdzina sniegto pakalpojumu.

Konkurences neitralitāte

Konkurences neitralitāte izpaužas kā četru principu ievērošana:

- 1) saimnieciskās darbības un publisko funkciju nodalīšana;
- 2) cenu noteikšana, balstoties uz izmaksām;
- 3) vienlīdzīga regulējuma nodrošināšana;
- 4) konkurenci veicinoša publisko iepirkumu organizēšana.

TŪ saimnieciskā darbība un publiskās **funkcijas ir nodalītas**. TŪ sniegtie ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi ir sabiedriskie pakalpojumi, kuru tarifus apstiprina SPRK. Atbilstoši tarifu izstrādes metodikai pakalpojumu cenā ietilpst pakalpojuma izmaksas un pieļaujama ierobežota apmēra peļņa pakalpojumu attīstībai, darbības rezervēm un apgrozāmo līdzekļu piesaistei nepieciešamie līdzekļi.

TŪ darbības finanšu analīze iekļauta izvērtējuma 3. nodaļā. Ņemot vērā, ka TŪ saimnieciskā darbība laika periodā no 2020. gada līdz 2022. gadam ir bijusi ar zaudējumiem, iespējams, ūdensapgādes un kanalizācijas tarifi šajā periodā ir bijuši zemāki nekā faktiskās izmaksas. Tomēr, ievērojot, ka TŪ 2023. gadā un 2024. gadā ir iesniegusi un SPRK ir apstiprinājusi jaunus ūdenssaimniecības tarifus, kā arī TŪ saimnieciskās darbības rezultāti šajos pārskata periodos ir bijuši pozitīvi, var pieņemt, ka pašreizējie TŪ ūdensapgādes un kanalizācijas **tarifi atbilst šī pakalpojuma faktiskajām izmaksām**.

TŪ **neizmanto publiskās personas resursus bez atlīdzības**. Publiskā persona neizmanto TŪ sniegtos pakalpojumus bez atlīdzības.

TŪ definētajā pakalpojumu tirgū ir nodrošināts vienlīdzīgs regulējums. Priekšrocības kādam konkrētam tirgus dalībniekam netiek nodrošinātas.

Nevalstisko organizāciju viedoklis

Biedrība "**Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera**" 30.07.2025. vēstulē Nr. 2025/399 sniedza viedokli par TNP līdzdalības saglabāšanu TŪ, tostarp, norādot, ka:

- Pašvaldībām primāri ir jāspēj izveidot ekonomiski attīstīties spējīgas administratīvās teritorijas, kas **nodrošinātu kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem**, veicinot konkurenci.
- Saimnieciskās darbības sekmēšana ir ne vien pašvaldību autonomā funkcija, bet arī valsts virsuzdevums, kas veicams, cita starpā **izskaužot juridiski un ekonomiski nepamatotu publisku personu iesaisti komercdarbībā**. Publiskas personas komercdarbībā iesaistās tikai izņēmuma kārtā atbilstoši normatīvajam regulējumam.

Lemjot par Pašvaldības līdzdalību kapitālsabiedrībās, LTRK aicina Pašvaldību rūpīgi sekot līdzi normatīvo aktu izpildei, kā arī nepārtraukti sekot līdzi **kapitālsabiedrības ietekmei uz konkurenci**. Tāpat LTRK aicina ņemt vērā LTRK pamatnostādnes godīgas un brīvas konkurences nodrošināšanai²⁵, kā arī izvērtēt, vai tās izvirzītos mērķus nav iespējams sasniegt ar citiem risinājumiem.

²⁵ https://litr.lv/wp-content/uploads/2024/08/LTRK-pamatnostadnes-godigas-un-brivas-konkurences-nodrosinasanai_2023.pdf

LTRK viedoklis par dažādām nozarēm, kas jau iepriekš ir sniegts KP, atrodams KP interneta vietnē sadaļā "Atzini par pašvaldības līdzdalību kapitālsabiedrībā"²⁶, un "Apkopojumi par publisku personu līdzdalības kapitālsabiedrībās izvērtējumiem"²⁷. KP atzini ietver arī LTRK viedokli.

Vispārīgu viedokli par pašvaldības līdzdalību kapitālsabiedrībās sniedza biedrība "**Latvijas Pašvaldību savienība**", 06.04.2022. vēstulē Nr. 202204/SAN4773/NOS68, tostarp, norādot, ka:

- Tā kā pašvaldību kapitālsabiedrības ir izveidotas, ievērojot Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. pantā noteiktos mērķus, kā arī lai realizētu pašvaldības autonomās funkcijas, pilnīgu pašvaldības līdzdalības saglabāšanu vai nesaglabāšanu, var veikt tikai un vienīgi pati pašvaldība, **vadoties no tās teritorijā dzīvojošo iedzīvotāju vajadzībām un tirgus situācijas**.
- Ņemot vērā minēto un LPS darbības mērķus, diemžēl nevaram sniegt lūgto izvērtējumu, jo LPS rīcībā nav nepieciešamās informācijas. Jebkurā gadījumā LPS ieskatā pašvaldībām ir ne tikai tiesības, bet arī pienākums rūpēties par to, lai konkrētās teritorijas ikvienam iedzīvotājam būtu pieejami nepieciešamie pakalpojumi. **Pakalpojumu nodrošināšanas veida un formas izvēle** ir katras vienas pašvaldības domes kompetence.

Biedrība "**Latvijas Ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācija**" 17.07.2025. vēstulē Nr. 2-6/32 sniedza viedokli par TNP līdzdalības saglabāšanu TŪ, tostarp, norādot, ka:

- Biedrības "**Latvijas Ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācija**" mērķi un uzdevumi **neparedz tiesības veikt** tās biedru darbības atbilstībai normatīvo aktu prasībām un publiskas personas līdzdalības kapitālsabiedrībā izvērtējumu. Šajā vēstulē paustais TŪ darbības novērtējums ir **LŪKA viedoklis**, kas sniegts, balstoties uz vēstulē aprakstītajiem apstākļiem un LŪKA ilggadējo sadarbību ar TŪ, un nav saistošs citām personām vai iestādēm.
- TŪ kā pašvaldības kapitālsabiedrības darbība noteiktās pašvaldības autonomās funkcijas ietvaros ir uzskatāma par komercdarbību. Kapitālsabiedrība veic darbību, kas atbilst Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmās daļas 2. punktā noteiktajam gadījumam, kad **publiska persona komercdarbību var veikt stratēģiski svarīgā nozarē**, jo kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radīti pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai un izriet no pašvaldības vispārējiem stratēģiskajiem mērķiem ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošināšanā.
- Biedrības ieskatā TŪ tai noteiktos uzdevumus veic efektīvi, un tādējādi no sabiedrības interešu viedokļa – pašvaldības līdzdalība kapitālsabiedrībā ir labākais risinājums, un tas ir **samērīgs sabiedrības labklājības veicināšanas veids**.
- Biedrības rīcībā nav informācijas par citiem tirgus dalībniekiem, kuru **kapacitāte būtu pietiekama ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanai** atbilstoši normatīvo tiesību aktu prasībām Talsu novada administratīvajā teritorijā, kā arī nav iespējams izvērtēt alternatīvas tirgus iespējas tiešā veidā – lai gan tiesiskais regulējums neaizliedz tirgū ienākt arī citiem ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējiem, vienlaikus alternatīvas infrastruktūras izbūve, visticamāk, **nav samērīga ar tirgus pieprasījumu**.
- Ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšana ilgtermiņā, vienlaikus saglabājot ekonomiski pamatotu un samērīgu maksu par šiem pakalpojumiem, nav iespējama bez pašvaldības kā kapitāldaļu turētāja iesaistes kopējas teritorijas attīstības stratēģijas īstenošanās un finanšu resursu piesaistes nodrošināšanā. Turklāt ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšana ir vides, sabiedrības drošības un veselības jautājums. Tāpēc LŪKA ieskatā pašvaldībai ir nepieciešams **saglabāt dalību TŪ**. Turklāt lēmums ir saskaņā ar Konkurences padomes vadlīnijām, kas atzīst pašvaldību tiesības darboties sabiedrisko pakalpojumu jomā, ja tas veicina sabiedrības interešu aizsardzību.

²⁶ <https://www.kp.gov.lv/lv/pasvaldibas-lidzdaliba-kapitalsabiedriba>

²⁷ <https://www.kp.gov.lv/lv/apkopojumi-par-publisku-personu-lidzdalibas-kapitalsabiedribas-izvertejumiem>

3. KAPITĀLSABIEDRĪBAS DARBĪBAS FINANSĒJUMS

Galvenie secinājumi

- **TŪ apgrozījums** laikā no 2020. gada līdz 2024. gadam katru gadu ir pieaudzis, un 2024. gadā ir gandrīz dubultojies, salīdzinot ar 2020. gadu.
- TŪ darbība periodā no 2020. gada līdz 2022. gadam ir bijusi **ar zaudējumiem**. No 2023. gada saimnieciskās darbības rezultāti ir pozitīvi, kā arī regulāri tiek pārskatīti ūdenssaimniecības tarifi.
- TŪ **pašu kapitāla** pieaugums ir saistīts ar tā izmaiņām reorganizācijas procesā, kā arī dalībnieka ieguldījumiem TŪ pamatkapitālā.
- TŪ likviditātes koeficients visā apskatītajā periodā ir tuvu, vai pārsniedz vērtību 1, kas norāda, ka uzņēmumam **nav problēmu nokārtot īstermiņa saistību maksājumus**.
- TŪ darbojas ūdenssaimniecības pakalpojumu jomā, kur pakalpojumu nodrošināšanai ir nepieciešami lieli ieguldījumi infrastruktūrā, tāpēc **aktīvu apgrozījuma** koeficients ir zems.
- TŪ ievēro **ilgtermiņa ieguldījumu finansēšanas principus**, t.i., ilgtermiņa ieguldījumi tiek finansēti ar pašu kapitāla un ilgtermiņa saistībām.
- Galvenais TŪ darbības finansēšanas avots ir **ieņēmumi no pamatdarbības**. TŪ nesaņem no pašvaldības vai valsts budžeta **dotācijas zaudējumu segšanai**.
- Pašvaldība ir veikusi vairākus **ieguldījumus TŪ pamatkapitālā**.
- TŪ, tostarp, reorganizācijas rezultātā pievienotās kapitālsabiedrības, ir īstenojusi vairākus **ES struktūrfondu** līdzfinansētus projektus. Īstenoto projektu **pēcuzraudzības periods** turpinās 5 gadus pēc projekta pabeigšanas.
- **Kopējās plānotā infrastruktūras uzturēšanas un attīstības izmaksas 2025. gadā**, tostarp, investīcija, remonta izdevumi, līzings izmaksas, **sastāda 1 257 172 EUR**.

TŪ darbības finanšu analīze

TŪ darbības finanšu rezultāti no 2020. gada līdz 2024. gadam apkopoti tabulā zemāk.

Tabula 4. TŪ darbības rezultāti (2020. - 2024. gads)

Finanšu pārskata pozīcija	2020. gads ²⁸ (EUR)	2021. gads ²⁹ (EUR)	2022. gads ³⁰ (EUR)	2023. gads ³¹ (EUR)	2024. gads ³² (EUR)
Neto apgrozījums	1 703 612	1 751 872	1 747 874	2 504 746	3 071 753
Peļņa / zaudējumi	-94 342	-104 136	-116 788	57 349	127 237
Ilgtermiņa ieguldījumi	20 130 825	19 531 208	19 461 946	21 662 984	26 658 893
Apgrozāmie līdzekļi	420 552	526 939	650 589	818 687	1 099 213
Aktīvu kopsumma	20 551 377	20 058 147	20 112 535	22 481 671	27 758 106
Pašu kapitāls	9 047 649	8 968 513	9 259 116	10 383 287	12 720 974
Ilgtermiņa kreditori	10 928 962	10 540 100	10 149 668	10 355 886	14 259 870
Īstermiņa kreditori	574 766	549 534	703 751	1 742 498	777 262

Datu avots: TŪ

No tabulā augstāk iekļautās informācijas var konstatēt, ka **TŪ apgrozījums** apskatītajā periodā katru gadu ir pieaudzis, un 2024. gadā ir gandrīz dubultojies, salīdzinot ar 2020. gadu. Apgrozījuma

²⁸ https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2015/06/TU_Gada-parskats.2020.pdf

²⁹ <https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2022/04/Gada.parskats.2021.pdf>

³⁰ https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2023/05/Talsu_udens_GP_R.pdf

³¹ https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2024/05/Talsu_udens_GP_2023.pdf

³² https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2025/03/Talsu_udens_GP_2024-1.pdf

pieaugums ir saistīts gan ar pakalpojumu teritoriju un attiecīgi ieņēmumu no sniegtajiem pakalpojumiem palielināšanos, gan ar TNP īstenotajiem kapitālsabiedrību reorganizācijas procesiem, kur TŪ kā iegūstošai sabiedrībai tika pievienotas SIA "ZIEMLĒKURZEME", SIA "KOLKAS ŪDENS", un SIA "MĒRSRAGA ŪDENS".

TŪ darbība periodā no 2020. gada līdz 2022. gadam ir bijusi **ar zaudējumiem**. Uz 31.12.2024. uzkrātie iepriekšējo periodu zaudējumi ir -2 172 641 EUR. Saskaņā ar TŪ sniegto informāciju zaudējumu galvenais iemesls bija saistīts ar ilgstoši neatbilstošiem (zemiem) pakalpojumu tarifiem. No 2023. gada saimnieciskās darbības rezultāti ir pozitīvi, kā arī regulāri tiek pārskatīti ūdenssaimniecības tarifi.

TŪ **ilgtermiņa ieguldījumu** vērtība ir pieaugusi. Pieaugums saistīts ar ieguldījumiem pakalpojumu sniegšanas infrastruktūrā, kā arī reorganizācijas rezultātā pievienoto kapitālsabiedrību aktīvu vērtību.

Arī TŪ **pašu kapitāla** pieaugums ir saistīts ar tā izmaiņām reorganizācijas procesā, kā arī dalībnieka ieguldījumiem TŪ pamatkapitālā.

TŪ **ilgtermiņa saistības** veido piesaistītais ilgtermiņa finansējums ilgtermiņa ieguldījumu veikšanai. Ilgtermiņu saistību pieaugums saistīts ar TŪ īstenotajiem ES struktūrfondu līdzfinansētajiem projektiem, kā arī kapitālsabiedrības reorganizācijas rezultātā pārņemtajām ilgtermiņa saistībām.

Savukārt, izmaiņas TŪ **īstermiņa saistībās** pēdējo piecu gadu periodā ir saistītas ar reorganizācijas procesiem un veiktajām grāmatvedības korekcijām gada pārskatā par iepriekšējo periodu.

TŪ darbības finanšu analīze par periodu no 2020. gada līdz 2024. gadam ir apkopota tabulā zemāk.

Tabula 5. TŪ darbības finanšu analīze (periods 2020. - 2024. gads)

Finanšu rezultātu rādītājs	2020. gads	2021. gads	2022. gads	2023. gads	2024. gads
Likviditāte	0.73	0.96	0.92	0.47	1.41
Apgrozāmo līdzekļu kustība	4.05	3.32	2.69	3.06	2.79
Aktīvu apgrozījums	0.08	0.09	0.09	0.11	0.11
Finanšu līdzsvara koeficients	2.27	2.24	2.17	2.17	2.18
Ilgtermiņa aktīvi pret pašu kapitālu un ilgtermiņa saistībām	1.01	1.00	1.00	1.04	0.99
Rentabilitāte (%)	-5.54	-5.94	-6.68	2.29	4.14
Kapitāla atdeve, ROE (%)	-1.04	-1.16	-1.26	0.55	1.00

Datu avots: CSE COE

Likviditātes koeficients norāda, vai uzņēmums var nosegt savas īstermiņa saistības, kā arī uz īstermiņa finansiālajiem riskiem, ja tādi rodas. Izņemot 2020. gada rezultātus un 2023. gada pārskatā veikto grāmatvedības korekciju, TŪ likviditātes koeficients visā apskatītajā periodā ir tuvu, vai pārsniedz vērtību 1, kas norāda, ka uzņēmumam **nav problēmu nokārtot īstermiņa saistību maksājumus**.

Apgrozāmo līdzekļu kustības koeficients norāda, cik efektīvi uzņēmums izmanto tam esošos resursus. Augsts koeficients norāda, ka uzņēmumam ir nepietiekams apgrozāmo līdzekļu daudzums, turpretī zems koeficients var norādīt uz esošo apgrozāmo līdzekļu neefektīvu izmantošanu. No tabulas augstāk var konstatēt, ka TŪ **apgrozāmo līdzekļu kustības koeficients** kopš 2020. gada ir samazinājies, kas norāda par uzņēmuma rīcībā esošo apgrozāmo līdzekļu šajā periodā pieaugumu uzņēmuma ikdienas darbības nodrošināšanai.

Savukārt, zems aktīvu apgrozījuma koeficients norāda, ka TŪ ir veiktas lielas investīcijas. Citos gadījumos varētu uzskatīt, ka investīcijas bijušas pārāk lielas un daļu no pamatlīdzekļiem vajadzētu likvidēt, tomēr konkrētajā gadījumā jāņem vērā, ka TŪ darbojas ūdenssaimniecības jomā, kurā pakalpojumu nodrošināšanai ir nepieciešami **lieli ieguldījumi** infrastruktūrā.

Attiecībā uz kapitāla struktūras analīzi un ilgtermiņa aktīvu pret pašu kapitālu novērtējumu, jānorāda, ka bilances 'zelta likums' paredz, ka ilgtermiņa ieguldījumus jāfinansē no pašu kapitāla. Pašu kapitāla vērtība, kas nesedz visus ilgtermiņa ieguldījumus, liecina par racionālu pašu kapitāla izmantošanu, ja ilgtermiņa ieguldījumi tiek finansēti no pašu kapitāla un ilgtermiņa saistībām. Savukārt, apgrozāmie līdzekļi tiek finansēti no īstermiņa saistībām. TŪ ievēro **ilgtermiņa ieguldījumu finansēšanas principus**.

Uzņēmuma rentabilitāte norāda uz uzņēmuma darbības efektivitāti un cik sniegto pakalpojumu cenas ir atbilstošas tirgus stāvoklim, kā arī to, vai ražošanas izmaksas ir atbilstošā līmenī. TŪ darbība laikā no 2020. gada līdz 2022. gadam ir bijusi ar zaudējumiem, kā arī uzņēmumam ir uzkrāti apjomīgi iepriekšējā perioda zaudējumi, tāpēc TŪ nepieciešams nodrošināt sniegto **pakalpojumu cenu atbilstību** pakalpojumu pašizmaksai, kā arī izvērtēt uzkrāto zaudējumu segšanas iespējas, ievērojot, ka TŪ pamatdarbība ir regulēta sabiedriskā pakalpojuma sniegšana.

Analizējot TŪ ieguldītā kapitāla atdevi, jākonstatē, ka kopumā uzņēmuma īpašnieku **ieguldītais kapitāls tiek izmantots neefektīvi**, jo uzņēmuma zaudējumi apskatītajā periodā pārsniedz gūto peļņu un ir uzkrāti apjomīgi iepriekšējā perioda zaudējumi, kas nozīmē, ka tiek zaudēts īpašnieku ieguldītais kapitāls. Tomēr jāņem vērā, ka TŪ īpašnieks ir pašvaldība un ka TŪ darbības galvenais mērķis nav īpašnieku kapitāla vairošana.

Kapitālsabiedrības darbības finansēšanas resursi

Galvenais TŪ darbības finansēšanas resurss ir **ieņēmumi no pamatdarbības**.

TŪ nesaņem no pašvaldības vai valsts budžeta **dotācijas, ar kurām tiek segti zaudējumi**.

Pašvaldība ir veikusi vairākus **ieguldījumus TŪ pamatkapitālā**. Pašvaldības veiktie ieguldījumi TŪ pamatkapitālā laika periodā no 2020. - 2024. gadam apkopoti tabulā zemāk.

Tabula 6. Pašvaldības ieguldījumi TŪ pamatkapitālā 2020. - 2024. gadā

Gads	Pamatkapitāla izmaiņas (EUR)	Pamatkapitāls perioda beigās (EUR)	Komentārs
2020. gads			Pamatkapitāla palielināšana nav veikta
2021. gads	25 000	11 114 006	Naudas līdzekļu ieguldījums 25 000 EUR (kanalizācijas spiedvada Fabrikas ielā, Talsos, būvniecībai)
2022. gads	375 100	11 489 106	Mantiskais ieguldījums 375 100 EUR (ūdensapgādes un kanalizācijas inženiertīkli Raiņa, Celtnieku un jaunā Celtnieku ielā, Talsos, kā arī ūdensvadu un hidrantus Stendes ielā, Talsos)
2023. gads			Pamatkapitāla palielināšana nav veikta
2024. gads	346 200	11 835 306	Mantiskais ieguldījums 119 700 EUR (ūdensapgādes inženiertīkli ar kopējo garumu 675,85 m Stacijas ielā, Stendē); mantiskais ieguldījums 15 300 EUR (nekustamais īpašums ar kadastra numuru 8801 011 0037, Ezera ielā 10, Talsos); mantiskais ieguldījums 191 200 EUR (kustamā manta, kas atrodas Ezera ielā 10, Talsos); mantiskais ieguldījums 20 000 EUR (nekustamais īpašums ar kadastra numuru 8854 009 0475, "Nātres", Ģibuļu pagastā, Talsu novadā)

Datu avots: TŪ dati

Pašvaldības veiktie ieguldījumi TŪ pamatkapitālā saistīti ar Talsu novada administratīvajā teritorijā esošās ūdenssaimniecības infrastruktūras, kura atradās TNP bilanci, kā arī pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo nekustāmo īpašumu, nodošanu TŪ bilanci. TŪ reorganizācijā, tai pievienojot citas kapitālsabiedrības, pamatkapitāls netika palielināts, bet reorganizācijas rezultāts tiek atspoguļots postenī "Pārējās rezerves".

TŪ un kapitālsabiedrības, kuras TŪ tika pievienotas reorganizācijas rezultātā, ir īstenojušas vairākus **ES struktūrfondu** līdzfinansētus projektus. Tabulā zemāk uzskaitīti TŪ un pievienoto kapitālsabiedrību īstenotie infrastruktūras projekti 2014. - 2020. gada plānošanas periodā.

Tabula 7. TŪ un pievienoto kapitālsabiedrību īstenotie ES struktūrfondu līdzfinansētie projekti 2014. - 2020. gada plānošanas periodā

Projekta nosaukums un numurs	Īstenošanas periods
"Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Stendē, II kārtā", projekta Nr.5.3.1.0/17/I/018 ³³	2017-2022
"Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Rojā, III kārtā", projekta Nr.5.3.1.0/17/I/024 ³⁴	2018-2019
"Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Dundagā II kārtā", projekta Nr.5.3.1.0/17/I/028 ³⁵	2018-2021
"Saules paneļu sistēmas uzstādīšana Talsu notekūdeņu attīrīšanas iekārtās, Ģibuļu pagasts, Talsu novads un ūdens atdzelžošanas stacijā Daģu iela 3, Talsi pašpatērīna elektroenerģijas ražošanai", projekta Nr.4.2.2.0/21/A/081 ³⁶	2022-2023

Datu avots: TŪ

Tabulā augstāk uzskaitītajiem īstenotajiem ES struktūrfondu līdzfinansētajiem projektiem **pēcuzraudzības periods** turpinās 5 gadus pēc projekta pabeigšanas. Projektam Nr.5.3.1.0/17/I/024 "Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Rojā, III kārtā" pēcuzraudzības periods beidzās 2024. gadā.

Saņemtais ES struktūrfondu līdzfinansējums tiek pakāpeniski pārņemts uz peļņas vai zaudējumu aprēķina ieņēmumiem pamatlīdzekļu atlikušajā derīgās lietošanas laikā.

TŪ ir apstiprināts **investīciju plāns 2025. gadam**, kā arī indikatīvais investīciju plāns 2026. un 2027. gadam. Tabulā zemāk iekļautas 2025. gadā paredzēto investīciju galvenās pozīcijas (izmaksas pārsniedz 5 000 EUR).

Tabula 8. TŪ investīciju plāns 2025. gadam

Plānotie darbi	Plānotās izmaksas, EUR
Ūdensvada maiņa (nolietojušies cauruļvadi) Aveņu ielā, Talsos (110 m), Zemeņu ielā, Talsos (70 m), Nomas ielā, Talsos (50 m)	34 500
Sadzīves kanalizācijas, ūdensapgādes aku vāku līmeņošana, čuguna vāku maiņa Talsos (11 komplekti)	11 000
Projekta "Piesārņojošo vielu emisijas apjoma ūdenī samazināšana un dūņu apsaimniekošanas procesa uzlabošana Talsu pilsētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtās, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku un samazinot apkārtējā vidē novadītā piesārņojuma apjomu", darbi 2025. gadā	728 222
KSS rekonstrukcija Krasta ielā un Celtnieku ielā, Talsos	9 900
KSS Dursupes NAI rekonstrukcija	6 400
Birzmaļu urbuma P300615 "Pārupu aka", Lībagos atdzelžošanas tehnoloģijas nomaiņa un urbuma pacelšana	5 000
KSS likvidēšana, paštecē vada izbūve, piebraucamā ceļa atjaunošana pie lielās KSS Abavas ielā 5, Sabilē	20 000
Ūdensvada rekonstrukcijas darbi Ventpils/Valdemāra ielā, Sabilē (700 m)	48 000
Kāķīšu ŪAS pārņemšana no pašreizējās vietas uz urbumu; elektropieslēguma pārbūve; jaunas ŪAS izbūve Kāķīšos, Strazdē	14 000
Ūdensvada maiņa no Lielā iela 11/13 līdz Lielā iela 15, Valdemārpilī (~100 m)	15 000
Centrālās KSS nomaiņa uz mūsdienīgu KSS ar diviem sūkņiem un nažveida aizbīdni ienākošajā pusē (sūknētavas ražība 60 m³/h) Blaumaņa ielā, Valdemārpilī	25 000
Nolietojušos cauruļvadu maiņa A.Upīša/Smilgu ielā, Dundagā (540 m)	40 000
Ūdensvada maiņa (d100) uz daudzstāvu mājām Margrietiņa, Kurši, un Delfīni, Kolkas ciemā (~150 m)	15 000
Ūdensvada maiņa (d75) uz mājām Purvziedi un Palejas, Kolkas ciemā (~120 m)	10 000
Mini-ekskavatora uz ķēdēm ar rotējošo kausu līzings	50 000

³³ <https://www.esfondi.lv/istenotie-projekti/5-3-1-0-17-i-018>

³⁴ <https://www.esfondi.lv/istenotie-projekti/5-3-1-0-17-i-024>

³⁵ <https://www.esfondi.lv/istenotie-projekti/5-3-1-0-17-i-028>

³⁶ <https://www.esfondi.lv/istenotie-projekti/4-2-2-0-21-a-081>

Kravas furgona (pilna masa līdz 3 000 kg., 2-3 sēdvietas, piekabes āķis) līzings (3 automašīnas)	70 000
Hidrodinamiskās mašīnas VOLVO FM iegāde	52 285
Pārējie ieguldījumi/izmaksas infrastruktūrā	102 865
KOPĀ	1 257 172

Datu avots: TŪ dati

Tabulā augstāk apkopotas TŪ plānoto investīciju 2025. gadā galvenās pozīcijas. **Kopējās plānotā infrastruktūras uzturēšanas un attīstības izmaksas 2025. gadā**, tostarp, investīcija, remonta izdevumi, līzīngā izmaksas, saskaņā ar TŪ sniegto informāciju **sastāda 1 257 172 EUR**, savukārt, 2026. un 2027. gadā tiek plānots attiecīgi 1 634 938 EUR un 332 595 EUR.

4. IESPĒJAMIE RISKI PAKALPOJUMU NODOŠANAI PRIVĀTAJAM SEKTORAM

Galvenie secinājumi

- Būtiskākie riski, nododot ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu privātajam sektoram, tiek identificēti – **pārtraukumi ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamībā, pakalpojumu kvalitātes pazemināšanās.**
- Riski var radīt apdraudējumu iedzīvotāju veselībai un videi, tāpēc var uzskatīt, ka iestāšanās gadījumā tie radītu **lielāku zaudējumu patērētājam nekā publiskas personas darbības turpināšana tirgū.**

Iespējamie riski pakalpojumu nodošanai privātajam sektoram tiek analizēti katram darbības virzienam. Tū pamatdarbība ir ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošināšana.

Tabulā zemāk ir apkopoti iespējamie riski, kas pastāv, nododot ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu privātajam sektoram.

Tabula 9. Tū ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas nodošanas privātajam sektoram riski

Risks	Ietekme uz sabiedrības interesēm	Iespējamās ilgtermiņa sekas uz patērētājiem	Iespējamie riska mazināšanas pasākumi
Pārtraukumi pakalpojuma pieejamībā	Būtiska	Apdraudējums iedzīvotāju veselībai	Iesaistīšanās avāriju novēršanā
Pakalpojuma kvalitātes pazemināšanās	Būtiska	Apdraudējums iedzīvotāju veselībai, videi	Pastiprināta pakalpojumu kvalitātes uzraudzība
Pakalpojuma cenas pieaugums	Vidēji būtiska	Ekonomisks apdraudējums iedzīvotājiem	Riska mazināšana nav iespējama, jo tarifs apstiprina SPRK
Nepietiekami ilgtermiņa ieguldījumi infrastruktūras attīstībā	Vidēji būtiska	Apdraudējums pakalpojuma pieejamībai un kvalitātei	Atbalsts privāta komersanta ilgtermiņa ieguldījumiem nav iespējams

Datu avots: CSE COE eksperta vērtējums

Viens no būtiskākajiem riskiem tiek identificēts – pārtraukumi ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamībā, gadījumā, ja privātais komersants nespēj nodrošināt šos pakalpojumus pilnā apmērā, vai viņam nepietiek resursu, tostarp, finanšu līdzekļu, infrastruktūras uzturēšanai, tai skaitā, avāriju un bojājumu ātrai novēršanai.

Otrs būtisks risks uzskatāms – pakalpojumu kvalitātes pazemināšanās, ko var izraisīt nepietiekami resursi, tostarp, finanšu līdzekļu nepietiekamība, infrastruktūras uzturēšanai labā tehniskā stāvoklī un attīstībai, kā arī kvalitātes nodrošināšanas pasākumu pilnvērtīgai veikšanai.

Minētie riski var radīt apdraudējumu iedzīvotāju veselībai un videi, tāpēc var uzskatīt, ka iestāšanās gadījumā tie radītu **lielāku zaudējumu patērētājam nekā publiskas personas darbības turpināšana tirgū.**

5. KOPSAVILKUMS

5.1. Atbilstība VPIL un Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumam

Atbilstība Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4. panta nosacījumiem

Saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma (turpmāk – Likums) 7. panta pirmo daļu publiskai personai ir pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā un atbilstību Likuma 4. panta nosacījumiem. Minētā panta otrā daļa paredz, ka lēmumu par publiskas personas līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībā pieņem attiecīgās publiskās personas augstākā lēmējinstācija.

Saskaņā ar Konkurences padomes skaidrojumu par VPIL 88. panta piemērošanu "Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā un tās izvērtēšana", veicot juridisko izvērtējumu, publiskai personai ir jāspēj atbildēt uz šādiem jautājumiem:

- vai publiskas personas kapitālsabiedrības darbība atbilst publiskas personas pamatdarbības veidiem (piemēram, pašvaldības deleģētajai funkcijai vai brīvprātīgajai iniciatīvai);
- vai publiskas personas kapitālsabiedrības veicamā komercdarbība atbilst VPIL 88. pantā minētajiem mērķiem.³⁷

Pašvaldību likuma 3. pants nosaka, ka publisko tiesību jomā pašvaldību kompetencē ir minētajā likumā noteiktās autonomās funkcijas un brīvprātīgās iniciatīvas, kas tiek īstenotas kā autonomās funkcijas. Saskaņā ar Pašvaldību likuma 73. panta pirmo daļu pašvaldībām, pildot savas funkcijas, ir tiesības veidot pašvaldību kapitālsabiedrības, kā arī ieguldīt savus līdzekļus kapitālsabiedrībās. Minētā likuma 4. panta pirmās daļas 1. punkts paredz, ka viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir komunālo pakalpojumu, tai skaitā ūdenssaimniecības, siltumapgādes un sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu organizēšana iedzīvotājiem neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonds.

Tū darbība **centralizēto ūdenssaimniecības pakalpojumu** jomā atbilst Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 1. punktā paredzētajai pašvaldību autonomajai funkcijai. Atbilstoši Senāta Administratīvo lietu departamenta judikatūrai ūdenssaimniecības pakalpojumu jomā pašvaldība ir atbildīga ne tikai par normatīvo aktu izstrādi, bet arī par ūdenssaimniecības sistēmu reālu funkcionēšanu. Pašvaldības pastāvēšanas jēga ir vienoti, pašvaldības līmenī, veikt tos uzdevumus, kurus iedzīvotāji paši ar saviem finanšu resursiem un citiem pieejamajiem instrumentiem nav spējīgi īstenot, tai skaitā nodrošināt ūdenssaimniecības pakalpojumus.³⁸

Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma 6. panta pirmā daļa paredz, ka vietējā pašvaldība organizē ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu savā administratīvajā teritorijā. Vietējās pašvaldības dome nosaka pašvaldības iestādi, kas pašvaldības administratīvajā teritorijā sniedz sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus un citus noteikta veida ūdenssaimniecības pakalpojumus, vai pilnvaro komersantu sniegt sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus, noslēdzot ar to līgumu par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu visā pašvaldības administratīvajā teritorijā vai tās daļā.

Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā jeb anotācijā norādīts, ka veidu, kā pašvaldība nodrošina likumā noteiktās autonomās funkcijas izpildi – dibināt pašvaldības kapitālsabiedrību vai nodot tās izpildi citai iestādei, izvēlas pati pašvaldība.³⁹ Tātad likumdevējs jau sākotnēji bija iecerējis, ka pašvaldības savas funkcijas ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanā pilda ar iestādes palīdzību, vai dibina publiskas personas kapitālsabiedrību, nevis nodod funkciju izpildi privātai kapitālsabiedrībai.

Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma 1. panta 10. punktā paredzētajā ūdenssaimniecības pakalpojumu definīcijā ietilpst ne tikai sabiedriskie ūdenssaimniecības pakalpojumi, bet arī

³⁷ Konkurences padomes informatīvais materiāls "Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā un tās izvērtēšana", 35. punkts. Pieejams: <https://www.kp.gov.lv/lv/media/1072/download>

³⁸ Senāta 2018. gada 20. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-170/2018 (A420349813) 11. punkts

³⁹ Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija). Pieejams: <http://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/0/EFC67BCEC95DDDA2C2257D8E004B3D87?OpenDocument>

decentralizētie kanalizācijas pakalpojumi. Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma 6. panta pirmā daļa paredz, ka pašvaldības kompetencē ir organizēt ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu savā administratīvajā teritorijā. Līdz ar to arī TŪ sniegtie **asenizācijas pakalpojumi** ir saistīti ar pašvaldības funkcijām.

VPIL 88. panta pirmā daļa nosaka nosacījumus, kad publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā. Ir jāstenojas vismaz vienam no šādiem nosacījumiem:

- 1) tiek novērsta tirgus nepilnība — situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;
- 2) publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai;
- 3) tiek pārvaldīti tādi īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

TŪ darbība **ūdenssaimniecības pakalpojumu jomā atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktā** paredzētajam nosacījumam, jo TŪ, veicot pašvaldības autonomo funkciju ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu jomā, sniedz pakalpojumus, kas ir stratēģiski svarīgi pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai. Kvalitatīvi un normatīvo aktu prasībām atbilstoši ūdenssaimniecības pakalpojumi ir nepieciešami būtisku sabiedrības interešu nodrošināšanai. Satversmes tiesa ir secinājusi, ka tiesības uz veselību ietver ne vien tiesības uz veselības aprūpi, bet arī tiesības uz veselību veicinošiem faktoriem, tādiem kā droša dzeramā ūdens pieejamība, adekvāti sanitārie apstākļi, pienācīgs nodrošinājums ar ēdienu un uzturvielām u.c.⁴⁰ Savlaicīga un pārdomāta centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu ieviešana atbilst arī Latvijas Republikas Satversmes 115. pantam un ilgtspējīgas attīstības principam.⁴¹ Tātad no Latvijas Republikas Satversmes 111. pantā paredzētajām tiesībām uz veselību un 115. pantā paredzētajām tiesībām dzīvot labvēlīgā vidē, un ar to saistītā ilgtspējas principa izriet valsts pienākums nodrošināt kvalitatīvu ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamību. Turklāt ir pamats uzskatīt, ka kvalitatīvi ūdenssaimniecības pakalpojumi ir nesaraucami saistīti arī ar pilnvērtīgu nekustamā īpašuma izmantošanu un aizsardzību. Tādējādi valsts un pašvaldību pienākumi ūdenssaimniecības pakalpojumu jomā ir vērsti arī uz Satversmes 105. pantā nostiprināto tiesību uz īpašumu īstenošanu. Līdz ar to TŪ darbība, nodrošinot sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus, ir sabiedrībai un pašvaldības teritorijas attīstībai stratēģiski svarīgs pakalpojums.

TŪ darbība **ūdenssaimniecības pakalpojumu jomā atbilst arī VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punktā** paredzētajiem nosacījumiem. Sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu tirgū ir konstatējama tirgus nepilnība, jo Talsu novadā nav citu komersantu, kuri iedzīvotājiem varētu nodrošināt normatīvajiem aktiem atbilstošus centralizētos ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus.

TŪ **papildus pakalpojumi**, kas tiek sniegti nelielā apjomā, ir cieši saistīti ar ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošināšanu Talsu novadā. Piemēram, santehniķa pakalpojumi (remontdarbi un bojājumu novēršana iekšējos inženiertīklos vai gala iekārtās, komercuzskaites mēraparātu mezglu uzturēšana, ūdensapgādes pieslēgšana/atslēgšana, u.tml.) vai arī inženiertīklu uzturēšana, tīrīšana, remonts – to **mērķis ir nodrošināt nepārtrauktus un drošus** ūdenssaimniecības pakalpojumus, kas nav iespējams, ja šīs sistēmas, tostarp, inženiertīkli, nedarbojas un tā rezultātā lietotāji nevar saņemt nepieciešamos TŪ ūdenssaimniecības pakalpojumus. Turklāt lietotāju inženiertehniskās sistēmas darbības traucējumi var apdraudēt arī pašas centralizētās ūdenssaimniecības infrastruktūras darbību.

TŪ papildus pakalpojumi tiek sniegti **brīvā tirgus apstākļos**, un klienti paši var izvēlēties, kura pakalpojuma sniedzēja pakalpojumus izmantot. Gadījumā, ja tirgū (vai tā daļā) nav citu šādu pakalpojumu sniedzēju vai tie ir ekonomiski nepieejami, TŪ darbība **novērš tirgus nepilnību**.

Decentralizētās kanalizācijas sistēmas darbība var būtiski ietekmēt vidi un cilvēku veselību, tādēļ **asenizācijas pakalpojumi** ir stratēģiski svarīgi pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai. Talsu

⁴⁰ Satversmes tiesas 2010. gada 9. marta sprieduma lietā Nr. 2009-69-03 8.2. punkts

⁴¹ Satversmes tiesas 2007. gada 21. decembra sprieduma lietā Nr. 2007-12-03 22. punkts

novadā darbojas vairāki asenizācijas pakalpojumu sniedzēji, kas ir reģistrēti Talsu novada pašvaldības asenizatoru reģistrā, un TŪ ir viens no šiem pakalpojumu sniedzējiem.

Asenizācijas pakalpojumu sniedzējiem ir novērojams lokālas darbības raksturs, kas saistīts ar attālumu no pakalpojumu sniedzēja bāzes vietas līdz pakalpojuma saņēmēja (pieprasītāja) vietai, kas var radīt šī pakalpojuma nepieejamību, tostarp, ekonomisko nepieejamību. TŪ darbība asenizācijas pakalpojumu tirgū ir pašvaldības iedzīvotāju interesēs, lai **garantētu asenizācijas pakalpojumu pieejamību** visās Talsu novada administratīvajās teritorijās (pagastos), arī attālākajās novada apdzīvotajās vietās.

Attiecībā uz pašvaldības uzdoto funkciju TŪ, kas saistīta ar **DKS reģistra uzturēšanu**, un TŪ sniegtajiem asenizācijas pakalpojumiem, var secināt, ka DKS reģistra ietekme uz konkurenci asenizācijas pakalpojumu jomā ir nebūtiska. Asenizācijas pakalpojumi tiek sniegti brīvā tirgus apstākļos, un pakalpojuma saņēmējs var brīvi izvēlēties tam atbilstošāko asenizācijas pakalpojumu sniedzēju, ņemot vērā sev svarīgus aspektus (cena, pieejamība, apkalpošanas ērtība). Kaut arī TŪ rīcībā, uzturot Talsu novada DKS reģistru, ir informācija par DKS īpašniekiem, kā arī par asenizācijas pakalpojumu sniedzēju ikgadējiem darbības apjomiem, tomēr TŪ **nevar ietekmēt DKS īpašnieku lēmumu** un izvēli attiecībā uz tiem izdevīgāko asenizācijas pakalpojumu sniedzēju.

Ievērojot un balstoties uz šī izvērtējuma ietvaros veikto analīzi, **Talsu novada pašvaldības līdzdalība TŪ kopumā atbilst** VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktā un Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4. panta pirmajā daļā paredzētajiem nosacījumiem un ir **saglabājama**.

TŪ vispārējais stratēģiskais mērķis

Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 1. punkts paredz, ka viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir komunālo pakalpojumu, tostarp ūdenssaimniecības, siltumapgādes un sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu organizēšana iedzīvotājiem.

Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma 2. pants paredz, ka likuma mērķis ir veicināt kvalitatīvu un vides prasībām atbilstošu ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamību, lai nodrošinātu pakalpojumu lietotājus ar nepārtrauktiem un drošiem pakalpojumiem, līdzsvarojot vides aizsardzības, dabas resursu ilgtspējīgas izmantošanas un sabiedrības ekonomiskās intereses.

Savukārt, Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2022.-2040. gadam⁴² kā viens no stratēģiskajiem mērķiem un prioritātēm ir izvirzīti – Ilgtspējīga un daudzveidīga vide un mobilitāte (SM2), un ilgtermiņa prioritāte – Līdzsvarota un mūsdienīga pilsēta, ciemu, piekrastes un lauku attīstība (IP3), kas vērsta uz dzīves vietas, mājokļu attīstību, kā arī pilsētvides kvalitāti (publiskā ārtelpa, inženiertīkli, mobilitāte). Infrastruktūras attīstības plānošanai jānotiek integrēti un pārdomāti, nodrošinot labumu iespējami vairākām jomām vai sociālajām grupām. Būtiska ir piekrastes un lauku teritorijas līdzsvarota attīstība, teritorijas kohēzija, pārvaldība un apsaimniekošana, saglabājot vietu identitāti un vērtības. Vadlīnijas inženiertīklu un objektu attīstībai un plānošanai nosaka, ka teritorijas attīstības plānošanas dokumentos jāparedz visu pilsētu un ciemu apbūves teritoriju inženiertīklu un to objektu apgādes nodrošinājums; jāturpina inženiertīklu - ūdensapgādes, kanalizācijas un siltumapgādes pārbūve un modernizācija, infrastruktūras pakalpojumu kvalitātes paaugstināšana un pieejamība.

No iepriekš minētā **secināms, ka līdzšinējā TŪ darbība kopumā atbilst** Pašvaldību likumam, Talsu novada attīstības plānošanas dokumentiem un nozaru normatīvā regulējuma mērķiem.

Saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 1. panta pirmās daļas 18. punktu kapitālsabiedrības vispārējie stratēģiskie mērķi ir publiskas personas augstākās lēmējinstīcijas noteikti kapitālsabiedrības mērķi, kurus publiska persona vēlas sasniegt ar līdzdalību kapitālsabiedrībā un kuri izriet no tiesību aktiem un politikas plānošanas dokumentiem. SIA "TALSU ŪDENS" vispārējais stratēģiskais mērķis ir saglabājams esošajā redakcijā: **nodrošināt kvalitatīvus, nepārtrauktus, rentablus un videi draudzīgus ūdenssaimniecības pakalpojumus, pastāvīgi veicinot pakalpojumu pieejamību un ūdenssaimniecības nozares ilgtspējīgu attīstību**.

5.2. Turpmākais kapitālsabiedrības statuss (rekomendācijas)

Ņemot vērā veikto SIA "TALSU ŪDENS" darbības izvērtējumu, kā arī SIA "TALSU ŪDENS" darbības virzienu konkurences aspektus, sniedzam šādas rekomendācijas:

⁴² <https://www.talsunovads.lv/lv/media/60/download?attachment>

- **Saglabāt** Talsu novada pašvaldības **tiešo līdzdalību SIA "TALSU ŪDENS"**, reģ.nr. 49003000076, juridiskā adrese Raiņa iela 17, Talsi, Talsu nov., LV-3201.
- **Turpināt TŪ darbības virzienu** saistībā ar **sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu** sniegšanu Talsu novada iedzīvotājiem.
- **Talsu novada pašvaldībai atturēties** no tādu funkciju deleģēšanu/uzdevumu uzdošanu TŪ, ja šādi **pakalpojumi ir pieejami brīvajā tirgū un tos spēj nodrošināt privātie komersanti**. Organizēt iepirkumu procedūras šādu pakalpojumu nodošanai ārpakalpojumā privātajiem komersantiem, ja šo pakalpojumu tirgū netiek, konstatētas tirgus nepilnība.
- Ņemot vērā, ka Talsu novada pašvaldība laikā no 2014. gada līdz 2025. gadam ir īstenojusi vairākus TŪ reorganizācijas procesus, TŪ pievienojot citas kapitālsabiedrības, kas sniedza ūdenssaimniecības pakalpojumus Talsu novada administratīvajā teritorijā un kuru kapitāldaļu turētāja bija TNP, tostarp, pēc Administratīvi teritoriālās reformas stāšanās spēkā 2021. gadā, kā arī konstatējot, ka uz izvērtējuma veikšanas brīdi nav citu kapitālsabiedrību, kuru kapitāldaļu turētāja ir TNP un kuras sniegtu ūdenssaimniecības pakalpojumus Talsu novada administratīvajā teritorijā, **pašreizējā brīdī jebkāda veida TŪ tālāka reorganizācija (apvienošana, sadalīšana) nav uzskatāma par lietderīgu**, jo TŪ darbība atbilst Pašvaldību likumam, Talsu novada attīstības stratēģiskajiem mērķiem, un saistošajam ārējam normatīvajam regulējumam.